

ריבונות

כתב עת מדיני / 9 / מרחשון תשע"ז 2017

יוצא לאור ע"י תנועת הריבונות
מיסודה של נשים בירוק

ממדינת ישראל לארץ ישראל

תמ"א 100

השורה גילה גמליאל
מציגה מתווה לתכנית
מדינית: ריבונות ישראל ביו"ש
ומדינה פלשתינית בסיני

חשיפה ראשונה: צוות מומחים
מכין את תמ"א 100, תכנית מתאר
ארצית שתכלול לראשונה
גם את יהודה ושומרון

השור לשעבר גדעון סער:
ריבונות צריכה להיות עמדת הליכוד

ש"ס במתווה הריבונות
ח"כ יואב צור, יו"ר הסיטה, בראיון

תוכן

15 / ח"כ יהודה גליק מסביר מדוע פדוציה היא הפתרון הריאלי ביותר בעיניו	4 / השורה גילה גמליאל בתכנית מדינית מסקרנת: אם כבר מדינה פלשתינית, אז רק בסיני
16 / סמנכ"ל ההסברה של מועצת יש"ע, יגאל דילמוני, קובע: עלינו לראות בריבונות יעד, גם אם עדיין לא כל פרט תפור בה עד הסוף	6 / השור לשעבר גדעון סעו לא מתרשם מאיומים והפחדות עצמיות: הריבונות צריכה להיות עמדת הליכוד
17 / תכנית השלבים של משה פייגלין ומפלגתו החדשה	8 / הרב שמואל אליהו בראיון: ריבונות היא יישום מצוות עשה מדאורייתא
18 / מחקר שהוצג בכנסת ע"י אוריאל רוזנהיים מציג את הצפי לירידת מחירי הדיוור עם הפשרת קרקעות באיו"ש לבנייה	9 / קן אנומוביץ' מסביר מדוע ישראל חייבת להחזיק ביהודה ושומרון למען המשך קיומה
הכלכלן אמציה סמקאי על חלקו הראשון של מחקר המציג את יתרונותיה הכלכליים של הריבונות	ירושלים – מתווה לריבונות. מאת פרופ' רונט וולף
21 / בכיר המינהל האזרחי לשעבר, יעקב סג, מספר על האג'נדות הבעייתיות של הגוף שאמור לנהל את איו"ש במקצועיות חסרת פניות	10 / המשפטן עו"ד רוטמן קובע: האיום במשפט הבינלאומי – פיקציה חסרת בסיס
22 / נבחרת הריבונות מתרחבת	11 / יו"ר סיעת ש"ס ח"כ יואב צור: הגיע הזמן להעז. אנחנו חייבים את הריבונות למתיישבים החלוצים
23 / מכתבים למערכת	12 / תמ"א 100 – האדריכל יורם גינזבורג שמוביל את תכנית המתאר הראשונה שכוללת את יו"ש מספר על היעדים והתכניות
גם הנוער מוביל קמפיין ריבונות	14 / ח"כ בצלאל סמוטריץ' מציג את תכניתו המדינית: ריבונות וביטול שאיפה לאומית נוספת בארץ ישראל למען שלום אמת

בשבוע

יו"ר: דודו סעדה
 סמנכ"ל: דודי פינקלר
 מנהל שיווק ומכירות: עודד מוראד
 עיצוב גרפי: ססודיו בשבע
 הפקה: שמרית שמח, נעמה בן חיים
 מו"ל: בשבע

צוות ריבונות

אורי בנק / רותי בן חיים / שמעון כהן / רותי ליברמן / נדיה מסר / רנה מרגוליס / מריל סולומון / סם סולומון / עו"ד קרן-סטאהל דון / יהודית קצובר / אברהם שבות / ד"ר אביה שוהם / ליאור שורקה / שוש שילה

פורום ריבונות

יורם אסינר / איתי אליצור / ערן בר סל / קרוליין גליק / עו"ד אליקים העזני / רבנית שולמית מלמד / אלוף (במיל.) משה פלד / ד"ר מוטי קידר

ריבונות / כתב עת מדיני

יוצא לאור ע"י תנועת הריבונות מיסודה של נשים בירוק

עורך ראשי וראיונות: שמעון כהן | מערכת: יהודית קצובר, נדיה מסר | הגהה: אפרת ליבר

לתגובות: ribonut@gmail.com

פקס: 02-9309148

פלאפון: 050-7161818 | 050-5500834

נשים בירוק, ת.ד. 7352 ירושלים 91072

אתר: www.ribonut.co.il

דבר המערכת

המהפך השני, ואולי המשמעותי יותר, קורה

הגה הובלת השיח המדיני-פוליטי מגיע סוף סוף אל הרוב. לא עוד הובלת המיעוט שמשמאל אל אסון שתי המדינות. נציגיו האוטנטיים של רוב אזרחי ישראל מובילים בממשלה ובכנסת שיח חדש, שיח של ריבונות. המיעוט שמשמאל מגיב ומזדעק

צילום: תומר נאור, פלאש 90

נפתלי בנט

צילום: מארק ישראל סלם

ישראל כץ

צילום: נתי שוחזר, פלאש 90

יואב גלנט

צילום: גרעון, לע"מ

גלעד ארדן

לעומק ולזהות את ממד האחריות שבהן. על כך ראוי ונכון להוסיף ולתת את הדעת לשינוי דרמטי שחל בשיח הפוליטי מדיני בישראל. מושכות ההובלה של השיח עברו, ניתן לומר כמעט לראשונה, לידי הרוב הלאומי של אזרחי ישראל. לאחר עשרות שנים בהן הציב השמאל את תכניותיו המדיניות כאפשרות יחידה שאליה נכון לחתור, אחרי שנים רבות בהן הסתפק הימין בישראל בבלימת וחסימת תכניות אלה ובהסברת הסכנה שבהן, השנים האחרונות מתאפיינות בהעברת שרביט ההובלה לימין שמציג את תכניותו-תכניותיו בגלוי ובפירוט, בעוד השמאל הוא שמגיב, שולל ותוקף. אופיו של הוויכוח הפוליטי בישראל מתחיל לשקף את מאזן הכוחות האמיתי ברחוב הישראלי - הרוב, הימין, מציב תכניות וחותר להגשמתן בעוד המיעוט, השמאל, כמקובל וכראוי במדינה דמוקרטית, מגיב, מתנגד ותוקף. בגיליון זה שלפניכם, גיליון 9 של 'ריבונות' היוצא לאור על ידי תנועת הריבונות, מיסודה של תנועת 'נשים בירוק', ניתן במה לכמה תוכניות נוספות המונחות היום על סדר היום המדיני. כמו כן תוכלו להישקף לראשיתה של עבודת מחקר המבקשת להציג את תמ"א 100, תכנית מתאר ארצית. תכנית זו הינה תכנית מתאר מהפכנית, היחידה שכוללת את יהודה ושומרון כחלק בלתי נפרד ממדינת ישראל. חזון הריבונות אינו עוד דיבורים והצהרות, ובוודאי שלא קול בודד וחלוש כפי שהיה עם ראשית דרכה ההסברתית של תנועת הריבונות לפני שבע שנים. חזון זה הופך בזכות אישי ציבור, מובילי דעת קהל והעם התומך ומחזק לתכניות מדיניות ואופרטיביות סדורות המונחות על סדר יומה של הציבוריות והפוליטיקה בישראל ומעוררות דיון ופולמוס אקטיבי.

קריאה מהנה
מערכת 'ריבונות'

הימין הישראלי ממשיך בנטיית מושכות הדיון הפוליטי בישראל. השיח סביב רעיון הבלהות של שתי המדינות הולך ונמוג ובמקומו מתחזק הדיון סביב היתכנותו ודרכי יישומו של חזון הריבונות. לצד התכניות המדיניות שמציגים חברי כנסת נשמע גם קולם של שרים בממשלת ישראל הקוראים לריבונות ומנגד השמאל הקיצוני עסוק בהפחדה עצמית של האוכלוסייה בישראל מממוש החזון הציוני יהודי של ריבונות ישראל בארצו. אחד השרים שמקפידים לשוב ולהעלות על נס את חזון הריבונות הוא שר החינוך, השר נפתלי בנט, שניצל גם את אירוע היובל להתיישבות כדי לקבוע כי הבשילה העת לעשות היסטוריה ולהחיל ריבונות. "עת לכתוב את ההיסטוריה ועת לעשות אותה", אמר בנט והוסיף: "עת להחיל ריבונות על הארץ הטובה הזו כי שלנו היא ואין עת טובה לכך מאשר עכשיו". גם השר לביטחון פנים, גלעד ארדן, הביע באחרונה את עמדתו בסוגיה זו ובראיון לערוץ 7 קבע כי על ישראל להחיל את ריבונותה כבר בשלב זה על שטחי C, וזאת כחלק ממימוש זכותה על כל מרחבי יהודה ושומרון. לטעמו מדובר במהלך שישמאל הייתה צריכה לבצעו כבר בעבר. ההתייחסות ליהודה ושומרון כחלק מהפתרון לסוגיית הדיור בישראל נשמעה בחודשים האחרונים מפיו של שר השיכון יואב גלנט שקבע בדיון של ועדת הכלכלה בכנסת כי "כל המרחב שמאבני חפץ, אורנית, נילי, נעלה, גוש חלמיש, טלמונים, מכפר סבא עד נתב"ג, חיוני לקיום החיים בגוש דן". עוד הוסיף וקבע: "ליישב את המרחב הזה, נותן פתרון בטחוני אסטרטגי". הצהרות השרים סביב שולחן הממשלה באות לידי ביטוי גם בקידום מהלכים חוקתיים להחלת החוק הישראלי על גוש עזיון ומעלה אדומים כחלק מתכניתו של השר ישראל כץ להקמת מטרופולין ירושלים, תכנית עליה סיפר בהרחבה בגיליון 4 של ריבונות. "מדובר במהלך שלא נעשה מאז ששת הימים וברור שיהיה כאן מאבק, אבל לטעמי השעה בשלה והרעיון נכון. זה יהווה זרו לשאר הדברים הנכונים ביהודה ושומרון בעתיד", אמר אז ל'ריבונות'. העם בישראל מבין שאת תכניות הריבונות שמציגים חברי הכנסת והשרים יש לקרוא

הערות מערכת: אין העמדות המובאות בראיונות ובמאמרים מייצגות בהכרח את עמדת המערכת. בימת 'ריבונות' מהווה פלטפורמה להצגת עמדות שונות, מגוונות ולעיתים אף חלוקות

צילום: הדס פרוש, פלאש 90

התנגדותה העקרונית של השרה גילה גמליאל להקמת מדינה ערבית ממערב לירדן מגובה בטיעוני זכויות היסטוריות וביטחון, אך גם מובילות אותה להצגת תכנית מדינית כלל אזורית

"אם מדינה פלשתינית, אז רק בסיני"

גה ישראלית, אינם מהווים עבורה גורם משי כנע. "למדנו עם השנים שבנושאי ביטחון אם אין אני לי מי לי. ראינו מה קרה לכוחות הרב לאומיים שאמורים היו לשמור על הרגיעה והשקט בגבול הצפון. ברור לנו שאם היום, כשחיזבאללה מתעצם ואיראן שולחת כוחות לשטח, לא הייתה נוכחות ישראלית ברמת הגולן אף אחד לא היה נשאר שם כדי להגן על אזרחי ישראל. ביטחונה של מדינת ישראל הוא באחריותנו בלבד".

לאחר שהיא מבהירה בתמציתיות מדוע

האידאולוגי ההיסטורי, "הסיבה הראשונה המביאה אותי לעמדותי היא בראש ובראשונה הזכות שלנו על הארץ שלנו. זו הסיבה המהותית והמרכזית, אבל גם מי שמתכחש לסיבה ההיסטורית והעקרונית הזו יצטרך להי סביר איזה היגיון עומד מאחורי רעיון הקמתה של עוד מדינה דיקטטורית במזרח התיכון".

היסוד השלישי, אומרת גמליאל, הוא יסוד הפגיעה בביטחון אזרחי ישראל. הערבויות והביטחונות שמציגה הקהילה הבינלאומית, ועד לא מכבר גם הממשל האמריקאי, לנסיי

"הסיבה הראשונה המביאה אותי לעמדותי היא בראש ובראשונה הזכות שלנו על הארץ שלנו"

את עמדתה נגד הקמת מדינה פלסטינית שבה ומציגה השרה לשוויון חברתי גילה גמליאל בהי זדמוניות רבות. בראיון ל"ריבונות" היא מציגה גם את הבסיס לתכנית חלופית שלטעמה יכולה להתקבל גם בקהילייה הבינלאומית וגם בקרב מדינות ערב שכנותיה של ישראל.

שלושה מוטיבים מרכזיים מובילים את השרה גמליאל להתנגדותה העקרונית למדינה פלסטינית והראשון והשני שבהם הם המוטיב

צילום: באדיבות לשכת השרה

השרה גילה גמליאל בסיוור בחברון

"לא ניתן להקים מדינה נוספת בין הים לירדן, צריך לקחת בחשבון את חצי האי סיני"

וסיני". לפני ואחרי הדברים הללו מקפידה השרה גמליאל לציין שוב ושוב את התנגדותה העקרונית הכוללת להקמת מדינה פלסטינית: "אני לא רואה שום סיבה להקמת מדינה דיקטטורית נוספת במזרח התיכון, אבל אם אני נאלצת להתניח למגבלה שבה השיח סביב מדינה כזו כבר קיים מושרש ומונע מאתנו קידום קשרים ויחסים עם מדינות ערב, אז ראוי ונכון יותר לנווט אותו למקום אחר ולא לחלקי מדינת ישראל".

את רואה סביב שולחן הממשלה מישהו שמקדם מהלך כזה?

"בכל פעם מדברים על נדבך אחר. השר יש ראל כץ דיבר על הקמת הנמל, היה שיח מעורפל שהתמסס סביב סיני, אבל אם מסתכלים על המצוקה שקיימת במצרים התכנית הזו יכור לה בהחלט להיות פתרון גם עבורם".

אז מדוע את לא מקדמת את הרעיון הזה באופן משמעותי יותר?

"אני מדברת על כך בכל מקום. לצערי אני עדיין לא בקבינט הביטחוני, ששם אוכל לתת יותר את הטון, אבל לדעתי אנחנו צריכים לייצר חלופות שלא פוגעות באינטרסים שלנו, לראות ולחשוב מחוץ לקופסא ולתת מענים שיוכיחו שאנחנו לא עסוקים כל הזמן בהתנגדות אלא יש כיווני בעד. צריך גם להבהיר לעולם שהפלסטינים הם לא בעיה בלעדית רק של ישראל. זו בעיה שצריכה להעסיק את כלל המדינות במזרח התיכון, ואם רוצים למצוא להם פתרון עלינו לשלב זרועות ולתת מענה במקום שיהיה ריאלי. ככל שלא, החלופה היחידה הריאלית היא קיום אוטונומי מדי של הפלסטינים ביהודה ושומרון - מדינה פלסטינית ביהודה ושומרון, לא תהיה. אסור שתהיה".

ימנעו החדרת אמצעי לחימה לרצועה ומנגד, סבור כץ, בכך תוסר הטענה כלפי ישראל כאילו עודה כובשת את תושבי הרצועה ומונעת מהם עצמאות כלכלית ואחרת.

"כל זה יוכל להתקיים במידה והפלסטינים אכן רוצים למצוא פתרון לבעיה שלהם", אומרת גמליאל השבה ומוסיפה: "אחזור ואדגיש, מבחינת האינטרס הישראלי לא ניתן להקים מדינה נוספת בין הירדן לבין הים. יכולה להיות באזור הזה רק מדינת ישראל, גם מהטעם האידאולוגי וגם מהטעם הביטחוני".

כשהיא מוסיפה ופורטת את רעיון המדינה הפלסטינית בסיני רואה השרה גמליאל את ישראל ומדינות ערב שכנותיה שותפות למיזם. במצבה הכלכלי הרעוע של מצרים ולאור התחזקות מחוז דאע"ש בסיני המאיים על יציבות המשטר המצרי, ישנו אינטרס משותף לשני הצדדים. "למדינות ערב יש את היכולת לדחוף רעיון שכזה וליצור פעילות כלכלית משמעותית מול המיזם הזה. לנו יש יכולת לתת מענה בתחומי החקלאות, הדיגיטציה, ההתמודדות בתחומי הסייבר והביטחון. במהלך משותף שכזה נוכל לבחון את הצרכים שלנו מול התחומים שבהם נוכל אנחנו לתרום לאחריים ולייצר שיח אחר, ריאלי ונכון יותר, במזרח התיכון".

בדבריה מדגישה גמליאל כי הרעיון שלה למדינה פלסטינית בחצי האי סיני אינו מחייב העברת אוכלוסייה ממקום למקום, ולמעשה ערביי יהודה ושומרון יוכלו להישאר במקומם אם יחפצו בכך. "הם יכולים להיות אזרחים במרחק של המדינה בסיני, או לבחור לעבור לגור שם. זו צריכה להיות בחירה שלהם. מה שאנחנו נפתור לנו הוא סוגיית האזרחות שהעיה עלינו כמדינה דמוקרטית. לא תהיה להם אזרחות ישראלית אלא של הרשות שבעזה

אין כל מקום להקמתה של מדינה פלסטינית, מוסיפה גמליאל ואומרת כי אם למרות הכול יתברר שאין מנוס מדיני ואכן התודעה המדינית-בינלאומית צרובה בהכרח, בלתי קבילה ככל שתהיה, להקמת מדינה פלסטינית, הרי שמדינה כזו לא יכולה לקום ביהודה ושומרון ויש לתור אחר חלופה אחרת. "מדינה פלסטינית", מדגישה השרה גמליאל, "היא רעיון מסוכן למדינת ישראל. בין הירדן ובין הים לא יכולה ואסור שתוקם מדינה פלסטינית. מדינתנו היחידה הריאלית ביותר, והיחידה בניסיונות הקיימות, היא קיומה של אוטונומיה פלסטינית ביהודה ושומרון. אך ככל שיתברר מעל לכל צל ספק שאין מנוס מדיני אלא להקמת מדינה פלסטינית של ממש, הרי שמדובר בבעיה אזורית, ולא רק ישראלית. לפיכך, מן הראוי שחלקים ממדינות ערב, דוגמת חצי האי סיני צריכים להילקח בחשבון.

רעיון כזה יכול לתפוס בשדה הדיפלומטי מדיני?

"בהחלט, כל יזמה יכולה לתפוס ברגע שיש ואקום של פתרונות, ובלבד שפועלים להטימיע זאת. חשוב להדגיש כי 'הבעיה הפלסטינית' איננה עניינה הבלעדי של מדינת ישראל. אפשר בהחלט להפעיל במסגרת תכנית כוללת, שבמסגרתה תהיה הקצאת שטח מחצי האי סיני, גם סיוע כלכלי ואחר למצרים מהעבר האחד ומהעבר האחר לתת לישות החדשה אפשרות של רצף טריטוריאלי לרצועת עזה שיאפשר נגישות לים, מהלך שיכול להשתלב עם רעיון האי המלאכותי שעליו מדבר השרה ישראל כץ".

נזכיר כי בפורומים שונים פועל השרה ישראל כץ להקמתו של אי מלאכותי מול חופי רצועת עזה, ובו יוקם שדה תעופה ונמל שיהוו שער מאובטח בין הרצועה לעולם. כוחות ביטחון

"מדינה פלסטינית בחצי האי סיני אינו מחייב העברת אוכלוסייה ממקום למקום, ולמעשה ערביי יהודה ושומרון יוכלו להישאר במקומם אם יחפצו בכך. הם יכולים להיות אזרחים במרחק של המדינה בסיני, או לבחור לעבור לגור שם. זו צריכה להיות בחירה שלהם. מה שאנחנו נפתור לנו הוא סוגיית האזרחות שהעיה עלינו כמדינה דמוקרטית. לא תהיה להם אזרחות ישראלית אלא של הרשות שבעזה וסיני"

ריבונות - לא רק חזון, גם צעדים פרקטיים

השר לשעבר גדעון סער רואה ברעיון המדינה הפלשתינית אסון ביטחוני ודמוגרפי ובריבונות חזון שתנועת הליכוד צריכה להציב כתוכניתה המדינית

"אם נסתכל בראיה היסטורית, אנחנו כבר נמצאים במציאות שונה לפחות עשר שנים. אנחנו נמצאים מספר שנים ללא מו"מ אפקטיבי בין הצדדים. אני סבור שגם הקהילייה הבינלאומית ספקנית יותר מבעבר. נכון שהפרדיגמה של שתי מדינות היא עדיין הרווחת בקהילייה הבינלאומית, אבל זה קורה גם משום שאנחנו, מדינת ישראל, לא מציגים משהו אחר. קצת קשה לדרוש מהעולם להתנער מרעיון שגם אנחנו באופן פורמאלי טרם התנערנו ממנו, אבל אני סבור שהשעה המדינית בשלה לכך"

להיות פתרונית רבים. מה שאני שולל הוא הקמת מדינה פלשתינית ממערב לירדן".

ריבונות - צעד אחר צעד

בדרך למימוש חזון הריבונות יש לסער שלבי ביניים שלטעמו ניתן וצריך לבצע אותם כבר כעת, החלת הריבונות על הישובים למשל. "בשעה שהתביעה שלנו צריכה להיות ריבונות או תביעה מדינית על כל שטחי C, הדבר הדחוף יותר הוא החלת הריבונות על שטחי הישובים הישראליים ביהודה ושומרון. זה לא שטח גדול, אבל זה יאפשר לתת פתרונות להרבה בעיות, לנרמל את החיים של כמעט חצי מיליון אזרחים ישראלים ביהודה ושומרון אחרי יותר מחמישים שנה מאז מלחמת ששת הימים ומאז ראשית מפעל ההתיישבות. כל אותן בעיות שמגיעות לבתי המשפט ואחר כך מתגלגלות להחלטות אבסורדיות כמו מה שאנחנו מתמודדים מולו בנתיב האבות, במציאות של חוק ישרא-

השטחים שבידינו, למעט המהלך שבו צע בירושלים, המצב לא צריך להישאר כפי שהוא ועלינו לחתור לשינוי לטובתנו. הפיכת אותה רשות פלשתינית למדינה זה דבר מסוכן ביותר שאני מתנגד לו מטעמים רבים. ברור לחלוטין שמדינה כזו תגרור סיוכונים ביטחוניים, ברור שמדינה כזו תכלול את אבדן השליטה על שער הכניסה לארץ ישראל, כי כל מדינה ריבונית יכולה להחליט על ההגירה לתחומה וזה דבר שישנה את המאזן הדמוגרפי בארץ ישראל, כלומר בדיוק הפוך ממה שטוענים אנשי השמאל. זה לא יפתור בעיה דמוגרפית אלא ייצור בעיה דמוגרפית".

אחרי שהורדת מסדר היום את האפשרות של הקמת מדינה פלשתינית, משפט העמים יכיר ומכיר במציאות שאינה מדינה כמציאות מדינית מקובלת?

"בוודאי, בעולם כולו יש דגמים שונים של שלטון עצמי שאינם מגיעים כדי מדינה ריבונית. מובן שבטווח הארוך יכולים להיות תרחישים שונים, למשל שתהיה זיקה בין תושבי יו"ש הפלשתינים לממלכה ההאשמית בירדן. אני שולל זאת. יכולים

ניסיונו העשיר סביב שולחן הממשלה של השר לשעבר גדעון סער מציב אותו בשורה הראשונה של המועמדים לעמוד בראש תנועת הליכוד לאחר עידן נתניהו. בראיון ל"ריבונות" הוא קובע כי החלת הריבונות צריכה להיות בסיס התפיסה המדינית של תנועתו.

"היעד שלנו הוא החלת הריבונות. התיבה צריכה להיות על כל השטח שנמצא בידינו, מה שמכונה שטח C. זו, לפי דעתי, צריכה להיות גם העמדה הפומבית הגלויה של הממשלה בראשות הליכוד", אומר סער. באשר לשאר השטח הוא אומר: "יש מציאות של שלטון עצמי או אוטונומיה שמכונה רשות פלשתינית שקיימות בה ההגבלות הנחוצות גם ביטחונית וגם דמוגרפית לעתיד עם ישראל בארצו. אני לא חושב שאנחנו צריכים לתבוע סיפוח של השטח שמאוכלס באוכלוסייה הפלשתינית. אנחנו חייבים להינגד וצריכים להתנגד למדינה פלשתינית ממערב לירדן".

"לצערי לא החלנו את הריבונות על

צילום: pool new, רויטרס

חילופי השלטון בארה"ב הרחיבו את מרחב הפעולה המדיני שלנו. ברק אובאמה ודונלד טראמפ

היעד שלנו הוא החזרת ריבונות על כל השטח שנמצא בידינו, מה שמכונה שטח C.

צילום: פלאש 90

פרופ' שלמה בן עמי

"עדויות להתפכחות הכללית מרעיון שתי המדינות יש באחרונה למכביר גם במחנה השמאל. שר החוץ לשעבר ומאדריכלי המו"מ המדיני בממשלת אהוד ברק, הפרופ' שלמה בן עמי שבראיון 'מעריב' הביע עמדות מפתיעות באשר לסיכויי מו"מ לחלוקת הארץ, ראיון שבו הטיל חלק ניכר מהאחריות על הפרטנר הפלשתיני"

נדרשת, בעיקר מול ארה"ב, אבל צריך לדעת לאן אנחנו הולכים וכל אדם לאומי מביין שלשם אנחנו צריכים ללכת.

"הייתי כמה פעמים במוקדי קבלת ההחלטות שבהם הדרג המדיני קיבל החלטות למי רות הערכות ותרחישים אפשריים. בסופו של דבר, מעבר לחזון שלנו ותפיסתנו שזו ארצנו ולגישתנו שכל הישובים צריכים להישאר על כנם לתמיד, יש לנו גם מחויבות כלפי קרוב לחצי מיליון אזרחי ישראל שמתגוררים בישובים הללו ושהמציאות הקיימת, שאולי הייתה נכונה כאשר מפעל ההתיישבות מנה כמה אלפי פים או רבבות, המציאות הזו כבר אינה מאפשרת לתת מענה לבעיות שקיימות כאשר השטח עדיין תחת שלטון צבאי וההתיישבות צריכה לפעול תחת המנהל האזרחי ונוצרות בעיות אבסורדיות בשטח וכביכול הדרג המדיני עומד חסר אונים מולם. לכן אני חושב שבשלב ראשון החלת החוק על שטחי הישובים ביים יכולה לפתור הרבה מאוד מהבעיות שאנחנו מתמודדים איתן."

האם יתכן והעובדה שהליכוד הוא מפלגת שלטון מחייבת אותו להתייחס לשיקולים מדיניים מורכבים, ומשום כך הוא אינו מציג עמדה אידאולוגית ברורה סביב עתיד יהודה ושומרון?

"ללא ספק יש אילוצים מדיניים, ואני מבין היטב מה הם אילוצים מדיניים. אני חושב שחילופי השלטון בארה"ב הרחיבו את מרחב הפעולה המדיני שלנו. אני לא סבור שהמרחב הזה הוא בלתי מוגבל. גם היום הוא מוגבל, אבל עלינו לסמן את הדברים כיעד ולדעת להסביר את הדברים בצורה הפשוטה ביותר לממשל האמריקאי ולנשיא ארה"ב, למה זה מימוש מחויבותנו כלפי אזרחים שלנו ואילו בעיות אנחנו פותרים בכך. ואגב, זה לא אומר שטורקים דלת בפני שיחות מדיניות, אבל איננו יכולים להימנע מלעשות את אותם דברים שאנחנו חושבים שהם חיוניים ונדרשים, קודם כל מבחינת האינטרסים של מדינת ישראל ואזרחיה."

"בטווח הארוך רצוי שיהיו לנו פרטנרים לכל מיני פתרונות פרקטיים ולשיתופי פעולה שקורים וצריכים להיות בין שכנים. אם הצד השני יגיד שהוא ממשיך לנהל נגדנו מלחמה אנחנו צריכים להיות ערוכים להמשיך ולנהל מלחמה שהיא לעיתים מערכת מדינית ולא רק צבאית. אנחנו לא יכולים להתנות את קיום האינטרסים הסודיים והאסטרטגיים שלנו בהסכמה של הצד השני."

ריבונות תביא להסלמה? די להפחיד את עצמנו

מהלך הריבונות, סבור סער, לא בהכרח יביא להסלמה הביטחונית ממנה חוששים רבים. "ההתנגדות למפעל ההתיישבות קיימת ולא תשתנה אם נחיל את החוק הישראלי, אולי להיפך, תהיה תובנה שאנחנו נחוששים ומפעל ההתיישבות לא זמני, מדובר בחלק ממדינת ישראל לתמיד."

"תמיד אפשר לטעון לחשש מהסלמה בייטחונית. אנשים אומרים את הביטוי 'הסלמה ביטחונית' לא כי קיבלו מידע מודיעיני מלומדת. אנחנו מפחידים את עצמנו כדי לא לעשות דברים מסוימים ולשם כך יש כמה מינות קוד כמו 'הסלמה ביטחונית' וכמו 'בידוד בינלאומי'. מה הוביל לגל הסכינות ופגיעות הדריסה שעברנו לפני כשנתיים? גרמנו לזה במעשה כלשהו שעשינו? לא עשינו שום דבר, ובכל זאת זה קרה. אני לא אומר שלא צריכים בשעת קבלת החלטות לבחון את כל התרחישים ולקחת בחשבון את כל האפשרויות הביטחוניות והמדיניות, אבל זה לא גורם משתק שאמור להשאיר אותנו במצב שבו אנחנו לא יכולים לקבל החלטה."

וגם אפשרות להתקוממות בקהילייה הבינלאומית לא מבהילה את סער. "הייתה התנגדות כולל אמריקאית להחלת החוק בירושלים וברמת הגולן. הייתה התנגדות היו משברים ועברנו אותם, אני חושב שהדבר נחוץ. צריך לעשות את זה אחרי הכנה מדינית

לי על הישובים הדברים הללו לא יקרו. לכן לא צריך לדבר רק על חזון אלא יש צעד פרקטי חשוב שצריך לחתור אליו. לא צריך לעשות זאת תוך חיפוש הסכמה אמריקאית, זה גם לא ריאלי לבקש זאת, אבל בהחלט ארה"ב, כמי שמעניקה לישראל גם את רשת הביטחון במורסדות הבינלאומיים בעיקר במועצת הביטחון של האו"ם, צריכה לדעת שזה היעד שאליו אנחנו חותרים."

סער לא רואה במציאות שנוצרה בשטח מאז ימי אוסלו ועד היום מציאות בלתי הפיכה. לטעמו בפועל המציאות כבר שונה מזה לא מעט שנים. "אם נסתכל בראיה היסטורית, אנחנו כבר נמצאים במציאות שונה לפחות עשר שנים. אנחנו נמצאים מספר שנים ללא מו"מ אפקטיבי בין הצדדים. אני סבור שגם הקהילייה הבינלאומית ספקנית יותר מבעבר. נכון שהפרדיגמה של שתי מדינות היא עדיין הרווחת בקהילייה הבינלאומית, אבל זה קורה גם משום שאנחנו, מדינת ישראל, לא מציגים משהו אחר. קצת קשה לדרוש מהעולם להתנתק מרעיון שגם אנחנו באופן פורמאלי טרם התנתקנו ממנו, אבל אני סבור שהשעה המדינית בשלה לכך."

עדויות להתפכחות הכללית מרעיון שתי המדינות יש באחרונה למכביר גם במחנה השמאל, את אחת מהן מזכיר סער - שר החוץ לשעבר ומאדריכלי המו"מ המדיני בממשלת אהוד ברק, הפרופ' שלמה בן עמי שבראיון 'מעריב' הביע עמדות מפתיעות באשר לסיכויי מו"מ לחלוקת הארץ, ראיון שבו הטיל חלק ניכר מהאחריות על הפרטנר הפלשתיני. "גם שלמה בן עמי, שהיה שותף להצעות עם ויתורים מרחיקי לכת שכללו ויתור כמעט על כל השטח, הסביר שזה חזון שהוא לחלוטין לא ריאלי. לכן התובנה שרעיון המדינה הפלשתינית ביהודה ושומרון הוא לא ריאלי הולכת ומתפשטת אל הרבה מעבר לציבור המזדהה עם תפיסות המחנה הלאומי."

האם ההצעה המדינית שלך, זו שאינה כוונת מדינה לפלשתינים, מצריכה פרטנר?

ריבונות

– השלמת מצוות עשה של "וירשתם אותה"

ריבונות ישראל על הארץ היא מצוות עשה דאורייתא של "וירשתם אותה", מצוות הרבים שגם ליחיד יש בה תפקיד משמעותי. הרב שמואל אליהו, רבה של צפת, בריאיון

לעומת זאת, מי שיושב כאן וחותר תחת ריבונותנו או שמרשה לעצמו דברים האסורים במצוות בני נוח יתכבד ויעבור למקום אחר."

האם מצוות הריבונות היא מצווה כללית או שיש בה תפקיד גם ליחיד?

"למדנו מגדולי הדורות שגם ליחידים יש מצווה. כשרבי יוסף קארו עלה לארץ ישראל הוא היה יחיד ולא עם. כל אותם שעלו לארץ לפני ה' באייר תש"ח היו יחידים ועם זאת הם עלו כי זה סוג של מצווה, גם אם לא במלוא חשיבותה, יש בה ערך של הכשר מצווה למצווה העתידית."

ומה תפקידו של היחיד במצווה?

"הכלל מורכב מיחידים. כלל ישראל שזכה לרשת את הארץ בתש"ח היה מורכב מיחידים ועוד יחידים שהצטברו ויצרו את הכלל, וכך גם בששת הימים, וכך גם היום בהתיישבות ביהודה ושומרון יחידים גורמים לממשלת ישראל להחיל עוד ועוד סממנים של ריבונות על יהודה ושומרון. על היחיד יהיה להמשיך ולפעול לחיזוק ריבונותו של עם ישראל על ארצו. כך נהג רבי יוסף קארו כשעלה לארץ, כך השל"ה הקדוש, כך האר"י וכך כל גדולי עולם שעלו לארץ במשך הדורות, יישבו אותה וקנו בה בתים, ובמקרים מסוימים בירושלם לים אפילו עשו זאת בשבת כי ראו בזה חלק ממצוות ישוב ארץ ישראל, חלק שגורם ומביא למצוות הריבונות."

צילום: נשים בירוק

כובשים את הארץ בעוז וגאון

בהיבט התורני-הלכתי אומר הרב אליהו כי המענה לכך מצוי בגמרא, בפוסקים ולמעשה בתורה עצמה. "יש מושג של גר תושב, שפירושו הוא מי שמקבל על עצמו את שבע מצוות בני נוח ואת הריבונות של עם ישראל בארצו. במצב כזה ניתן לאפשר לו בתנאים מסוימים לחיות כאן, וממילא יש לו גם זכויות. התנאים לכך מפורטים בשבע מצוות בני נוח, כלומר שיקבל על עצמו חיים נורמאליים של אדם נורמאלי, שלא גונב ציוד חקלאי או קרקעות ולא תומך בתועת הגניבה, לא רוצח מטעמי כבוד המשפחה או טעמים אחרים, אתה לא תוקף אוטובוס בכביש כי לא נתנו לך לעקוף. מדובר בתנאים נורמאליים שנדרשים ממי שחי פה כאורח במדינה היהודית. אתה לא יכול לחיות כאן לא כבעל הבית ובוודאי שלא כפולש."

"החלת הריבונות על ארץ ישראל היא מצוות עשה של 'וירשתם אותה'. לא די בשיבה בארץ ובהליכה בה אלא עלינו לשלוט בארץ, כך מבארים המפרשים", קובע הרב שמואל אליהו, רבה של העיר צפת, ומעיר כי "שיבה בארץ ישראל תחת שלטון תורי-כי, אנגלי או אחר לא קיים את המצווה אלא רק את חלקה, החלק של העלייה לארץ, אבל לא את מצוות ירושת הארץ שהיא מצוות עשה מן התורה, מצווה ששקולה נגד כל מצוות התורה. המצווה היא לא רק לעלות לארץ, להיות בה, לדור בה ולהתהלך בה אלא ליישב אותה ולרשת אותה."

"הפוסקים קובעים שאנחנו מצויים שהארץ תהיה גם בשלטון יהודי וגם שתהיה מיושבת. זו המשמעות של 'וירשתם אותה וישבתם בה'", אומר הרב והדברים מעלים את השאלה אם יתכן וכל עוד מדינת ישראל אינה מחילה את ריבונותה על יהודה ושומרון המתגוררים באזורים אלה מקיימים רק את חלקה של המצווה ולא את המצווה כולה כתי-שבי שאר הארץ.

הרב משיב בנחרצות: "המתיישבים מקיימים את המצווה יותר, משום שהם גורמים בהתיישבותם להחלת הריבונות במקום שבו הריבונות עדיין חלשה. בזכותם מקום שהיה שמים מתיישב בכך מתקיים 'וישבתם בה', ובזכותם מקום שהריבונות בו הייתה חלשה מתחזקת והופכת ליותר משמעותית. לכן הם מקיימים את המצווה ביתר הידור."

על סוגיית היחס למיעוטים, הסוגיה הדמוגרפית,

מדוע חייבת ישראל להישאר הריבון ביהודה ושומרון לתמיד - הסיבות העיקריות

קן אברמוביץ

הפוליטי אל תוך אירופה. בשעה שמדינת ישראל תהיה חלשה או כבושה, תוכל איראן לתקוף את המדינות הסובות באזור, או לאיים עליהן במטרה להשתלט על נפט שלהן ולשלוט במחירי הנפט בעולם. כתוצאה מכך, סוכני חיובאללה בשליחותה של איראן ייהנו מחופש פעולה רב שיאפשר להם להפיץ את הטרור והסמים - ה"נארקו-טרור" - באמריקה הלטינית (בניגוד לדוקטרינת מונרו), ולאחר מכן בארצות-הברית עצמה. לאחר נטרול האויב היהודי והסוני, תרחיב איראן את פיתוח הנשק הגרעיני ואת טווחי הטילים שלה כדי לאיים על הנוצרים באירופה או להשמידם. לאחר מכן, היא תמשיך במעלליה גם בארצות-הברית, בסיוע שותפתה הגרעינית צפון קוריאה. איראן גרעינית תביא, בין היתר, לסעודיה, מצרים וטורקיה להתחמש בנשק גרעיני גם כן, ולחשש גובר והולך מפני מלחמה גרעינית או טרור גרעיני.

הנה כי כן, שטחי יהודה ושומרון מגנים על הציוויליזציה המערבית. כל החלשה של הריבונות הישראלית על שטח זה עלולה לסכן את ביטחון המערב כולו באופן בלתי הפיך.

קן אברמוביץ הוא מייסד SaveTheWest.com, יו"ר American Friends of Likud, שותף בכיר ב-NGN Capital. המאמר נכתב במקור באנגלית

מוסלמים מפני טרור מבחוח (בעיקר איראן ודאעש). ללא ההגנה של צה"ל, ארבעת ארגוני הטרור הנלחמים בעולם בשם האסלאם הפוליטי - איראן, דאעש/אל-קאעידה, האחים המוסלמים והוואהבים הסעודיים - יתקפו את המדינה הפלסטינית מיד עם הקמתה ויכבשו אותה (כפי שקורה בסוריה היום). כל מאמצייה של המדינה הפלסטינית יתועלו להשמדת מדינת ישראל, והיא תהיה איום קיומי על ישראל. המדינה הפלסטינית תחפור בארות מים ללא הגבלה, תוך הריסת האקוויפרים, ותגרום לישראל אובדן של כרבע ממקורות המים שלה. ירי של צלפים מתוך שטחי המדינה הפלסטינית אל תוך מדינת ישראל ופיגועי טרור שיצאו מגבולותיה עלולים לגרום לכרבע מהאזרחים החיים היום בקרבת הגבול לברוח ממקומות מושבם (כפי שקרה בירושלים אחרי 1948). וכאשר המדינה הפלסטינית תכריז בסופו של דבר מלחמה על מדינת ישראל, היא תחייב את צה"ל לכבושה מחדש, על חשבון חייהם של כ-500-100 חיילי צה"ל ואלפי אזרחים.

שטחי יהודה ושומרון הם הגבול המזרחי של הציוויליזציה המערבית. נפילת יהודה ושומרון תהיה אסון: היא תחליש מאוד את מדינת ישראל, תדרדר את מצבה ולבסוף תוביל תוך זמן קצר לפלישה של האסלאם

כפי שנכתב בתורה, ה' נתן לאברהם ולזרעו את יהודה ושומרון, ויהודים חיים במקומות אלה כבר 3,800 שנה ברציפות. הערבים המכונים "פלסטינים" הם בעיקרם פולשים שהגיעו לכאן ממצרים, מירדן, מסוריה ומלבנון במאה השנים האחרונות. ירושלים, שילה, בית אל, חברון, קריית ארבע, אפרת, שכם ועוד כ-40 ערים אחרות - מוזכרות כולן בתנ"ך ואף לא אחת מהן מוזכרת בקוראן. הזכויות המשפטיות של היהודים על ירושלים (ואף על כל יהודה ושומרון) זכו להכרה בינלאומית "בלתי הדירה" בהסכמה גורפת של כל 51 נציגי חבר הלאומים בוועידת סן רמו שהתקיימה ב-1920. יתר על כן, במשך 150 השנים האחרונות, התקיים רוב יהודי בירושלים. ביהודה ושומרון מגן צה"ל על כ-800,000 אזרחים ישראלים ועל עוד 1.4 מיליון ערבים

קן אברמוביץ

צילום: נועם מוסקוביץ, פלאש 90

ירושלים כמודל של ריבונות ישראלית

פרופ' רוברט וולף

שביירושלים: ישראל מעולם לא נתנה לרשות הפלסטינית דריסת רגל שלטונית כלשהי בירושלים, ואילו ביהודה ושומרון, ובוודאי בעזה, ישראל סייעה הלכה למעשה לקידום השליטה הפלסטינית. לרשות הפלסטינית בסיס איתן ביהודה ושומרון ואין ספק שהחלפתה בריבונות ישראלית תהיה כרוכה בתהליך ארוך וקשה. עם זאת ירושלים היא ללא ספק מודל של שלטון ישראלי מבוסס וארוך שנים הממחישה באופן ברור כיצד ריבונות מעין זו עשויה להיראות. ירושלים מוכיחה שאפשר לקיים ריבונות ישראלית כל עוד מכבדים את הזכויות הלגיטימיות של הערבים.

ומה יקרה אם אותם תושבי הקבע הערבים ביהודה ושומרון יגישו בקשות לקבלת אזרחות ישראלית במספרים גדולים מאוד? האם הדבר לא יהיה בבחינת איום על אופייה היהודי של המדינה? כן, זה אכן יהיה איום, אבל תהיה זו גם הבעת אמון בכוחה ובעתידה של הריבונות הישראלית בארץ ישראל. על אף הקושי הגדול, החלת ריבונות ישראלית על ארץ ישראל כולה חשובה מכל שיינו שישיראלי תצטרך לעבור כדי להכיל מיעוט גדול יותר של אזרחים ערבים.

פרופ' רוברט וולף הוא פרופסור להיסטוריה מאוניברסיטת הרווארד, עלה לארץ בשנת 2001. המאמר נכתב במקור באנגלית

להפוך לאזרח ישראל, הוא רשאי להגיש בקשה ולעשות כן. ואמנם הלכה למעשה, מאז 1967 הפכו לאזרחים ישראלים כ-15 אחוזים מתושבי ירושלים הערבים. הסיבה העיקרית לכך ששיעור המתאזרחים אינו גבוה יותר היא העוינות הפלסטינית הרשמית והמוצהרת כלפי כל ביטוי של רגש פרו-ישראלי. מסקרי דעת קהל שנערכו בקרב תושביה הערבים של ירושלים עולה שוב ושוב כי רובם היו מעדיפים לחיות תחת שלטון ישראל ולא תחת הדיקטטורה המושחתת של הרשות הפלסטינית. אולם רק מיעוט קטן מהם מוכן לחשוף זאת בגלוי באמצעות בקשה לאזרחות ישראלית. בד בבד, עצם העוינות בדה שיש ביכולתם של הערבים בירושלים לרכוש אזרחות ישראלית, אם ירצו בכך, מביאה לכך שרוב ערביי ירושלים מקבלים בסופו של דבר בשתיקה את השלטון הישראלי.

השאלה אפוא היא האם ניתן להחיל מודל זה של שלטון ישראלי על ירושלים גם על כל יהודה ושומרון? אם אכן יוחל מודל זה על כל הערבים המתגוררים שם, הם יזכו למעמד של תושבי קבע תוך קבלת זכאות לכל הזכויות הסוציאליות הנלוות, ואזרחות ישראלית תהיה בהישג ידו של כל מי שיגיש בקשה לכך. בה בעת תוכרו ריבונות ישראלית על כל ארץ ישראל וכל ריבונות אחרת עליה תוכרו כבטלה ומבוטלת.

קיים כמובן הבדל גדול בין המצב ביהודה ושומרון לזה

הצלחתה של התנועה למען ריבונות ישראלית ביהודה ושומרון או כישלונה תלויים במידה רבה בשאלה אם הערבים החיים שם יקבלו על עצמם את הריבונות הזאת. רבים סוברים שהערבים ביהודה ושומרון לעולם לא יוותרו על מדינה פלסטינית, עובדה שממילא שוללת כל אפשרות שהם יקבלו את הריבונות הישראלית. ואולם, קיים מודל אחר של שלטון ישראלי שמצביע על כך שאפשר גם אחרת, והוא מודל הריבונות הישראלית על ירושלים. לאחר מלחמת ששת הימים ואיחוד ירושלים הוענק לתושבי העיר הערבים מעמד של תושבי קבע על פי החוק הישראלי. כלומר הם הפכו זכאים לכל אותן זכויות סוציאליות שהישראלים זכאים להן, כמו גם להצביע בבחירות המוניציפאליות בירושלים, אך לא נחשבים לאזרחי מדינת ישראל ואינם רשאים להצביע בבחירות הארציות לכנסת או לשאת דרכן ישראלי. עם זאת, אם מבקש תושב קבע

פרופ' רוברט וולף

צילום: באדיבות ר. וולף

כבשנו? אפשר לדעת ממי?

חבר המשפט הבינלאומי המתנופפת מעל השיח הפוליטי-מדיני היא לא יותר מאיום וירטואלי. המשפטן עו"ד שמחה רוטמן מציב סימני שאלה סביב האיום ומעל הכול שואל: אם כבשנו, תגידו רק ממי

עו"ד שמחה רוטמן

המפקדים והחיילים של ארצות הברית. מאוד קשה לדבר על משפט אובייקטיבי בדרך הזו. "המשפט הבינלאומי אומר שאם אתה חוק תוכל לעשות מה שאתה רוצה, ואם אתה לא חוק לא תוכל לעשות כלום, עם או בלי משפט. יש מקרים של הפרות ויש כללים של שחור ולבן אבל הכללים שעליהם מדברים בנושא יהודה ושומרון לא מתחילים בכלל. היחיד שמתמשש בנושא הזה הוא בית המשפט העליון שקובע כללים להתנהלות זה"ל ביו"ש. אבל את זה אני חנו קבענו לעצמנו".

החוק האמריקאי: לפוצץ את האג...

רוטמן מזכיר בדבריו מכשול נוסף בפני המי נופפים בחבר המשפטית של האג: "ישראל כלל לא חתומה על האמנה שנתנה את הסמכות להאג. השאלה מה יוכל לעשות בית המשפט הזה, אם הוא יצפצף על כך שאי לו סמכות בעינין או לא". בהקשר זה הוא מזכיר ש"גם ארה"ב לא חתומה על האמנה הזו. מאחר והיא פועלת במקומות שיש שסבורים שהיא מפרה בהם את דיני הלחימה, היא הייתה חשופה לאיומים על העמדה לדין בהאג על עיראק, אפגניסטאן וכו', אבל הקונגרס האמריקאי חוקק חוק שזכה לכינוי 'לפוצץ את האג'. לפי החוק הזה בכל סטואציה שמישהו מארה"ב או מבעלי בריתה עומד לדין הנשיא צריך להפעיל את כל האמצעים, כולל הצבאיים, כדי לחלץ אותו משם. כך אם יעמי דו לדין קצין או חייל אמריקאי הנשיא יהיה חייב לשלוח כוח לפרוץ ולחלץ אותו. ברור שמדובר בחוק הצהרתי, כמו גם האיומים להעמדה לדין. אף אחד לא יעמיד אף אחד לדין ואף אחד לא יפרוץ עם חיילים כדי לחלץ מישור".

באשר למעמדם הייחודי של שטחי יהודה ושומרון, מעמד של שטח שלא נכבש ממדינה כלשהי, הוא מסכם את הטיעון המרכזי במילים ספורות: "הם אומרים שזה שטח כבוש? אני רק שואל ממי הוא כבוש", ורוטמן מפרט: "התשובה הפשוטה היא לכאורה ירדן, אבל ירדן רוצה את השטח? הרי עשינו איתה הסכם שלום ולא הייתה דרישה לשטח הזה. אין תביעת בעלות לא לירדן ולא לאף מדינה אחרת

אין אף מדינה שדורשת בעלות, וגם אם המלך חוסיין היה רוצה לתת את הבעלות לפלשתינים הוא לא יכול היה לתת אותה כי היא לא שלו", אומר רוטמן ומתייחס לעובדת אי ההכרה הבינלאומית הגורפת בשלטון הירדני על יהודה ושומרון (למעט בריטניה ופקיסטאן שלטון זה לא הוכר כחוקי).

פרט נוסף מוסיף עו"ד רוטמן לקראת תום השיחה אתו - אם המנדט הבריטי נועד להקמת בית לאומי לעם היהודי הרי שדווקא ביהודה ושומרון הוא לא פקע, שכן שטחים אלא לא היו חלק ממדינת ישראל בעת הקמתה. המסקנה היא שעדי היום עדיין תקף ועומד ייעודו המקורי של שטח זה להקמת בית לאומי לעם היהודי על פי ועדת סאן-רמו והוועדות שהוקמו והאמנות שנחתמו בעקבותיה.

גם כשישראל בונה בירושלים העולם מסתכל על כך בעין עקומה. הגבעה הצרפחית

צילום: יוסי זליגן, פלאש 90

פרופ' אלן דרשוביץ

קיומו של המונח 'משפט בינלאומי'. עק המושג הזה הוא מצטט את פרופ' אלן דרשוביץ, "מהמשפטים המובילים בעולם, ומי שמתנגד להתנחלויות", הוא מזכיר, "שאומר שמדובר בפיקציה שנמצאת במוחם של כמה שמאלנים אקדמאים באוניברסיטה".

"משפט בינלאומי הוא פיקציה, כי הרעיון של משפט הוא שישנם אנשים שיושבים ומסמכים כללים, ויש ערכאת שיפוט שמחליטה מה הכי ללים, ויש מערכת משפט ויש את הכנסת שהוקמו על פי חוק והם מציינים כללים ולאחר מכן יש גם מי שיאכוף את הכללים. במשפט בינלאומי אין את על האלמנטים המתחייבים הללו. אין גוף מחוקק. כשכבר יש איזו אמנה לא ברור אם יש גוף שיפטי שיפוט ולא ברור איך הוא יכריע אם חרגו מהאמנה או לא. בנוסף אין כלי לאכיפה, למעט מלחמה, אבל במלחמה ניתן לפתוח ללא כל קשר להפרה, כן או לא, של המשפט הבינלאומי".

"המשפט הבינלאומי הוא פיקציה שכן בסופו של דבר הוא נקבע על ידי כוח הזרוע של המנצח. במלחמת העולם השנייה גם כוחות הברית וגם הכוחות הגרמניים הפציצו אוכלוסייה אזרית, וברור שלו גרמניה הייתה חס וחלילה מניצחת במלחמה, היו מעמידים למשפט דווקא את

עם בניה עבור האוכלוסייה שגדלה וצמחה מתוך ובתוך ההתיישבות עצמה, קובע רוטמן ומזכיר כי אם למישהו בוער למצוא אלמנטים שיובילו לביקורת משפטית על ישראל, הרי שניתן למי צוא כזו בלא מעט פעולות שישאל בהרה לעשות אותן בעבר ולהתעלם מהעולם, וגירוש מחבלים או הריסת בתים הן רק שתי דוגמאות מיני רבות אחרות. "במקרים הללו ישראל קיב לה החלטה שעם כל הכבוד למשפט הבינלאומי האינטרס הלאומי חשוב יותר. בשביל זה הקמנו מדינה, ולא כדי לשמור על המשפט הבינלאומי על פי הפרשנות של הפרופ' הכי שמאלני בה" רווארד".

"מבחינת המשפט הבינלאומי, על פי פרשנות העותרים, אין הבדל בין הקמת התנחלות חדשה לסגירת מרפסת בירושלים.

אין רמות ומדרגות בדיני מלחמה וכיבוש. מדובר בדינים שמתיישמים על ידי מדינות שונות ולכן הקביעות לא נתונות למדרגים שונים, יש כן ולא, אסור ומותר, ולכן צריך לשאול את עצמנו האם אנחנו רוצים לאמץ את הגישה שבניה בהר חומה או ברמת הגולן היא פשע מלחמה, כפי שיש פרופסורים שרוצים שנאמץ, או שישאל מבהירה לעולם שהעמדה המשפטית שלנו היא שהשטח לא כבוש אלא לכל היותר שטח במחלוקת, ומעבר לכך, כאמור, מותר לנו לבנות לאוכלוסייה המקומית וזו שנוגדה שם. זו העמדה הקבועה של ישראל. הבעיה היא שלעמדה הזו של ישראל יש מי בייעוץ המשפטי של המינהל האזרחי שמנסה לתקוע מקלות בגלגלים בגלל אג'נדה פוליטית. התפיסה המחמירה שלהם היא שיטה משפטית שבשום מקום בעולם לא מאמצים אותה".

משפט בינלאומי? לא יותר מפיקציה

רוטמן הולך בדבריו גם כמה צעדים אחורה, ומטיל סימן שאלה ענק על עצם

אחת הסוגיות המרכזיות שעולות בשיח הפוליטי והמדיני סביב חזון הריבונות היא סוגיית יחסו של המשפט הבינלאומי למהלך החלת הריבונות. בשיחה עמו מפתיע עורך הדין שמחה רוטמן מהתנועה למשילות ודמוקרטיה, כשהוא קובע כי הסוגיה הזאת כלל אינה צריכה להעסיק את העולם, ואם בכל זאת יש מי שמי נופפים באיום הזה הרי שהוא עושה זאת אך ורק מטעמים של אנטישמיות ואנטי-ציונות, לא פחות.

"מדובר בסוגיה שבכל קנה מידה בינלאומי היא שולית, בין אם בוחנים את הדברים בפרספקטיבה של מספר קורבנות ובין אם בהיבט של תנאי חיים וכו'", אומר רוטמן ומזכיר כי בסערה האחרונה סביב הוויכוח על עצמאות קטלוגיה פצעה המשטרה עשרות מפגינים שלווים, אך העולם העדיף לראות להתעלם ולשכוח. החלטות אלו עולם למקד את הפוקוס על ישראל נעשית אך ורק ממניעים אנטי-ישראליים, הוא משוכנע.

"סכסוכים על שטח ועל גבולות קורים בהרבה במקומות בעולם - הכורדים, קפריסין, סהרה המערבית ועוד ועוד. כל המקומות הללו לא מקבלים פרומיל מנפח ההתעניינות שמקבלת סוגיית הערבים ביהודה ושומרון. אנחנו צריכים לשאול למה זה קורה ומה המניעים. למה כשי רוסיה כבשה שטח באוקראינה במהלך המנוגד באופן בוטה לתקנות האג, שהרי מדובר בכיבוש של שטח משטח ריבוני של מדינה אחרת ועל כך מדברות התקנות הללו, העולם עוצם עיניים. לעומת זאת, אצלנו מדובר בשטח שמעולם לא הייתה בו מדינה כלשהי, ובל נשכח את החלטת סאן-רמו שהעניקה לנו את השטח הזה על פי הדין הבינלאומי".

אין משפט בינלאומי, יש פוליטיקה ועוד פוליטיקה

עו"ד רוטמן קובע נחרצות כי אין כאן כל דיון משפטי טהור כפי שיש המנסים להגדיר אותו, אלא עניין פוליטי לחלוטין. במציאות הנוכחית, הוא קובע, אין כל מניעה בדין הבינלאומי לבנות בהתנחלויות, מעשה שכל מדינה שכן כבשה שטחים ממדינות ריבוניות עושה באין מפריע. "אנחנו יודעים שגם כשישראל בונה בשכונות גילה, הר חומה או כל שכונה דומה בירושלים העולם מסתכל על כך בעין עקומה. הוא עושה זאת מסיבה פוליטית. אין לכך שום קשר לבעיה משפטית כלשהי, אבל מאחר ומערכת המשפט שלנו סובלת מהיפראקטיביות היא חושבת שכל דבר אמור להעסיק אותה, ומשום כך היא אומרת שהעניין עלול להעמיד אותנו באור לא נעים, ואני שואל על כך - או מה?".

גם לשיטתם של מי שמבקשים להחיל את האיסור להעביר אוכלוסייה אזרחית לשטח כבוש על יהודה ושומרון, מה שכאמור אינו רליגיוזי לאזורים הללו, לא אמורה להיות כל בעיה

"הגיעה השעה להחיל את החוק הישראלי על יו"ש"

יו"ר סיעת ש"ס בכנסת, ח"כ יואב בן צור, שומר על קשר הדוק עם ההתיישבות ומציג עמדות נחרצות בקריאה לריבונות והחלת החוק הישראלי על יהודה ושומרון

צילום: יוחנן דניאל, פלאש 90

ח"כ יואב בן צור

התקרבות לא מבוטלת נרשמת בשנים האחרונות בין ההתיישבות ביהודה ושומרון לבין תנועת ש"ס. נראה שלא מעט בזכות יו"ר הסיעה בכנסת, חבר הכנסת יואב בן צור, שמקפיד לשמור על קשר רציף עם אנשי ההתיישבות וראשיה. ביקשנו לשוחח עמו על תפיסת העולם המנחה אותו בקשר המתהדק להתיישבות ובאשר לעתיד יהודה ושומרון.

בן צור, העומד בראש השדולה לשמירה על הר הזיתים ופועל לאחיזה ריבונית גאה שתבלום ותמנע את המשך ההרס והוונת דליוזם באתר היסטורי, נשא דברים אודות ההתיישבות והחוק הישראלי בכנס שהתקיים בכנסת לציון חמישים שנה לניצחון במלחמת ששת הימים ובו אמר: "אנו חיים במציאות אבסורדית! יש יהודים שנתונים לחוקי מדינת ישראל, ויש מאות אלפי יהודים שלא השתחררו מצה"ל ונתונים לפקודותיו, ולמה? לא משום שאינם משלמים מיסים או ממלאים אחר ההתחייבויות כלפי המדינה. אלא רק מעצם היותם מתיישבים ביהודה ושומרון. אותם מתיישבים המונעים משטחים אלו להיפוך לקיני טרור רצחניים ולאיום אסטרטגי על כלל אזרחי מדינת ישראל, אותם מתיישבים המחנכים דורות לאהבת האדם, לקדושת החיים והארץ".

חבר הכנסת בן צור הוסיף בכנס וקבע כי "הניסיון לשחק משחק כפול ולהשאיר את סוגיית יהודה ושומרון בגדר החלטה שלא להחליט מרחיב את השסע החברתי, פוגע באיכות חייהם של אזרחנו ומוביל אותנו למסכת התנצלויות שאין לנו צורך בה. אחרי 50 שנות התיישבות צריך לעבור מהרדיפה אחר הכרה עולמית לטיפול ההכרה הלאומית". לדבריו בשנה זו "צריך להרשות לעצמנו להעז יותר. הגיע הזמן להפסיק להפריד בין יהודים ליהודים, הגיעה השעה להחיל את החוק הישראלי על יהודה ושומרון ולהכיר בהתיישבויות כחלק בלתי נפרד מהשלם הגדול, כחלק בלתי נפרד ממדינת ישראל".

גם בשיחה עם 'ריבונות' ממשיך חבר הכנסת בן צור ונוקט באותה עמדה. "עלינו לחזק את הקשר עם יהודה ושומרון. המתיישבים שנשלחו להתיישב שם מונעים מהשטח הזה להפוך לשטח הפקר ולמוקד טרוריסטי".

לא "שטחים תמורת שלום"

"אני לא דוגל במסירת שטחים תמורת שלום", הוא מבהיר נחרצות וקובע כי

בן צור: "אני לא דוגל במסירת שטחים תמורת שלום"

מבהיר, "הפלשתיני ברחוב רוצה חיים טובים ושקטים, שפע כלכלי ורווחה. הם חווים שפע כלכלי ויכולת להתפרנס וזה מה שבאמת מעניין אותם. אם נשכיל להכניס לאזור השקעות כלכליות ראויות, ישראליות ובנילאומיות וניתן להם רווחה כלכלית, ייתכן שהדרישה להקמת מדינה פלשתינית תתייתר. בכל מקרה מהלך כזה של שלום כלכלי יוכל להתקיים רק כשיהיה פרטנר".

צעד ראשון: ריבונות על היישובים

לטעמו של בן צור על ישראל להחיל את ריבונותה על היישובים כצעד ראשון ולהותיר את היישובים הפלשתיניים כמו בלעות. "במציאות הנוכחית למתיישבים יש חובות ואין זכויות. סוגיות כמו תשתיות, איכות סביבה ועוד מוזנחות רק משום שהחוק הישראלי לא חל שם, והתושבים הללו סובלים. אחרי עשרות שנים הגיעה העת לתת אופק לכל התושבים האמיתיים והציונים שנשלחו על ידי מדינת ישראל, וחובתה של המדינה לתת להם את כל הזכויות שמגיעות להם כמו כל תושבי ישראל".

יכול להתקיים אך ורק על בסיס הסכמים כלכליים ושיטופי פעולה עם האוכלוסייה הערבית, כאשר "יהודה ושומרון הם חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל. אנחנו צריכים להציג לעולם עמדה ברורה ונחרצת. העולם מעריך מדינות חזקות שיוודעות להחליט ולעמוד על שלהן. אם נאמר את עמדתנו בבחירות נשיג גם הכרה והערכה בעולם ונחזק בכך גם את ההכרה בכך ששטחי יהודה ושומרון הם חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל".

"הציונות האמיתית נמצאת במקום שבו יש מתיישבים יהודים. זו התיישבות שמגנה בגופה על כלל אזרחי ישראל", אומר בן צור וקורא "לשחרר את היהודים משל"טון המנהל האזרחי".

לדבריו גם שליחי הנשיא האמריקאי טראמפ, אותם הוא פוגש במסגרת תפקידיו בכנסת, מבינים שאין פרטנר שעמו יוכלו לקדם הסדר מדיני של ממש, "עם מי אפשר לשבת למשא ומתן? עם החמאס?". עם זאת בן צור סבור כאמור כי בבוא העת, אם ימצא בעתיד פרטנר כלשהו לשיחה יבוא המענה לאוכלוסייה הערבית ביהודה ושומרון בדמותה של ישות אוטונומית שתהיה נתונה תחת ריבונות ישראל. "הם לא יוגדרו כאזרחים אלא כתושבים", הוא

הפגנת שלום ערשין, צילום: גילי יערי, פלאש 90

שאלת 'מה יגיד העולם' לא נראית כמטרדה במיוחד את בן צור הסבור שעם מהלך הסברתי מדיני נכון ניתן יהיה לצלוח גם את המהמורה הזאת. "דרושה הכנה מדינית נכונה לפני כן, גם מול מדינאים וגם מול דעת הקהל. נצטרך להסביר את זכותנו על הארץ, ואני משוכנע שבהסברה נכונה זה יעבור. אמנם תמיד יהיו הקיצוניים שיתנגדו, אבל השיירה עוברת. זה יהפוך לעובדה שתיקבע לדורות".

"כממשלה ימנית יש לנו מחויבות ותפקיד לקדם מהלך כזה. להערכתנו גם ראש הממשלה היה רוצה את המהלך. דרושה לשם כך דחיפה מכלל מפלגות הקואליציה", הוא אומר ומדגיש כי עמדות אלו אינן רק עמדותיו הפרטיות אלא עמדתה העיקרית של המפלגה כולה. ברוח זו הוא מזכיר את הסיורים שערכו חברי המפלגה באחרונה בגוש עציון וביישוב היהודי בחברון, את הסיוע שמעניק השגריר ליישוב בחברון ועוד. "כמפלגה אנחנו רואים חשיבות גדולה בהתיישבות ביהודה ושומרון. זו העמדה הגורפת של התנועה וכפי שיכולים ראשי המועצות ביהודה ושומרון להעיד אנחנו מסייעים ותורמים בכל כוחנו ומאודנו להתיישבות שהיא בעינינו חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל".

תמ"א 100 – תוכנית

תוכניות המתאר הארציות של ישראל נראות עדיין כמו שרטוט צורמת ומקוממת. תמ"א 100 מבקשת לשנות את המצי

צילום: באריבות המצולם

האדריכל יורם גינזבורג

תוכניות המתאר הארציות של ישראל מתעלמות מיהודה ושומרון

אל השנים הבאות. השלישייה מאמינה שה- תכנון הארצי של מדינת ישראל יכלול מבט שונה לחלוטין מזה המוכר כיום. אזור ההר ובליו ירושלים יקבל את המרכזיות הראויה לו, פיזור האוכלוסייה יהיה מאוזן ונכון הרבה יותר כאשר במדינת ישראל רוב של 80 אחוז יזם לתושביה היהודים.

בחודשים אלה פורטים גינזבורג, קצובר ומטר את תמ"א 100 לתחומים שונים שה- תוכנית אמורה לתת להם מענה תכנוני כולל, רציני ומעמיק. בין השאר מדובר בתחומי התשתיות, הביטחון, ההתיישבות הכפרית והעירונית, התעבורה, החברה, הדמוגרפיה ועוד. השלושה מגבשים סביב התוכנית ה- רקמת שורת מומחים מובילה לכל תחום ות- חום, ואלה אמורים להציג בפרק זמן שנקבע מראש פרק מחקרי הבוחן את צרכיה העתי- דיים של מדינת ישראל בכל אחד מהתחו- מים, כאשר העיקרון המוביל הוא קיומה של ריבונות ישראלית על השטח כולו, ריבונות שמוחקת גבולות ישנים ומעוותים שהגבילו את ממשלות ישראל מתכנון משמעותי של אזור ההר, בקעת הירדן ועוד.

בשיחה עם 'ריבונות' מסביר גינזבורג את עיקרי התוכנית שעליה עמלים הוא ושורת המומחים, כאשר פרטיה המלאים יוצגו לצי- בור ולמקבלי החלטות והמדינאים בעתיד הלא רחוק.

לא מעט תוכניות מתאר אר- ציות (תמ"א) מלוות את קיומה של מדינת ישראל, ובהן תוכניותיהן של ממשלות ישראל לפריסת הבנייה והתכ- נון הכולל של מגורים, תשתיות, תעשייה, תעבורה ועוד ברחבי הארץ. האחרונה שבי- תוכניות המתאר הארציות היא תמ"א 35, שאושרה בממשלה בשנת 2005 וכוללת את תוכניתיה של המדינה לפריסת הבנייה ברי- חבי הארץ עד שנת 2020.

מבט מהיר על מפות תוכניות המתאר הישראליות לדורותיהן מציג תמונה עגומה ואולי מפתיעה. המפה צובעת בגוונים שונים תכנוני עשייה, בנייה ופיתוח אך ורק בשטחי מדינת ישראל הקטנה, זו שנבלמת בגבולות הקו הירוק. התמ"אות למיניהן אינן כוללות ולו בדל תכנון ביהודה ושומרון. ממשלות ישראל מאשרות מעת לעת בנייה ביישובים או סלילת כבישים וצירי תנועה ביהודה ושומרון, אבל מבט תכנוני כולל המתייחס ליהודה ושומרון כחלק תכנוני בלתי נפרד ממדינת ישראל מעולם לא היה.

כדי לתקן את המציאות המקבעת את גבולות הקו הירוק כגבולות בלתי עבירים לתכנוניה של מדינת ישראל, חברו ראשי תנועת 'נשים בירוק', יהודית קצובר ונדיה מטר, לאדריכל יורם גינזבורג, ויחד החלו בהכנת תמ"א 100, תוכנית המתאר שצופה

מתאר ארצית 100

ט של מפת גבולות '67. ההתעלמות המופגנת מיהודה ושומרון אות, וגם את המפה. שיחה עם האדריכל יורם גינזבורג

יש להעביר את מרכז הכובד הלאומי משפלת החוף אל ההר. מפת ירושלים רבתי

כיום 75 אחוזים מתושבי ארץ ישראל היהודים יושבים במישור החוף. בעתיד 75 אחוזים מיהודי הארץ יישבו בגב ההר

צילום: יוסי זמיר, פלאש 90

ערבים, בניגוד למצב כיום שבו 65 אחוזים מהאוכלוסייה הם יהודים.

גינזבורג קובע כי גם פריסת ההתיישבות של האוכלוסייה בישראל צריכה להשתנות. אם כיום 90 אחוזים מתגוררים ביישובים עירוניים הרי שהמצב האופטימלי הוא ש-60 אחוזים יתגוררו בערים ואילו השאר בעיירות ובכפרים שיתפרסו על פני הארץ כולה. לשם כך, הוא מוסיף, על התוכנית לכלול מענה לאתגר האדריכלי הכרוך בתכנון יישובים גדולים וקטנים ביהודה ושומרון מתוך כבוד לגופי התנ"ך ושמירה עליהם על אף הבנייה הנדרשת שם.

לתוכנית המתאר המדוברת יהיה גם פן ביטחוני חשוב ומרכזי. המומחים שיעסקו בתחום זה, מסביר גינזבורג, "יוכיחו שאובייקטיבית לא ניתן להסתדר ביטחונית בגבולות '67", וגם בהיבט הכלכלי לא ניתן לעקוף ולהתעלם משטחי ענק שבליבה של הארץ, "אי אפשר להישאר מכונסים כלכלית בגבולות '67, וגם את זה יוכיחו המומחים שיעסקו בפרק הזה של התמ"א".

"עד היום הוצגו עשרות תוכניות מתאר ארציות, וכולן התעלמו באופן מופגן משטחי המור לדת המקוריים של יהודה ושומרון. אפילו כביש חוצה ישראל מתעלם ועוקף את יהודה ושומרון. המציאות הזאת מלאכותית. חייבים לחזור אל הטבעיות הישראלית היהודית", מסכם גינזבורג.

לא מדובר בשיבה אל ימי הגמל והבאר אלא ב"שילוב התרבות המערבית והמזרחית על פי ערכי היהדות". לדבריו, העלייה הלאומית משפלת החוף אל ההר תניב גם היבט תרבותי של "התחברות לזהות היהודית ולגופי תנ"ך קדומים, לאתרים היסטוריים שהיוו את בסיס הטריטוריה התנ"כית, על ידי האיחזות בהר ובנייה מאסיבית עירונית וכפרית למגורים".

גינזבורג רואה ומדגיש כי עד את המעבר הלאומי ממצייאות שבה גוש דן הוא ליבה של הארץ ואילו פרוודור ירושלים נחשב לסרח עודף, למציאות שבה מרכזה של הארץ הוא גוש יהודה וירושלים הבנויה. "מדובר בשינוי פרדיגמת מרכז הארץ, ארגון מחדש של מרכז הכובד הארצי והעברתו מגוש דן לגוש יהודה. לאחר מאה שנות תל אביב חוזרת ירושלים להיות עיר הראשה של ארץ ישראל. במטרופולין ירושלים יחיו 5 מיליון תושבים ב-18 רובעים שינוהלו תחת עיריית גג אחת. כיום 75 אחוזים מתושבי ארץ ישראל היהודים יושבים במישור החוף. בעתיד 75 אחוזים מיהודי הארץ יישבו בגב ההר".

התוכנית מצביה לעצמה גם רף דמוגרפי שמכפיל את אוכלוסיית הארץ. אם כיום חיים ממערב לירדן בין 10 ל-11 מיליון בני אדם, הרי ש"לקראת שנת 2048, שנת המאה לעצמאות לישראל, יחיו בתא שטח זה 20 מיליון תושבים, מהם 80 אחוז יהודים ו-20 אחוזים

את עבודת צוותי המומחים שיעסקו באפיקים השונים של היבטי התמ"א החדשה.

בראש ובראשונה הוא מזכיר את הנחיות בהצבת גבולות פיזיים קבועים לישראל, כאלה שיהוו קווי גבול אדומים על קו הירדן. "מדובר יהיה בגבולות שבהם יכירו אויבנו ובכך גם תיגדע התקווה להקמה עתידית של מדינה פלשתינית אי פעם ממערב לירדן". להערכתו קביעת גבולות שכאלה וראשית תנופת יצירה ובנייה מתוך מבט מלא על ארץ ישראל כיחידה אחת יפיח רוח תקווה ונחישות לאומית בעם.

בין סעיפי תמ"א 100 ניתן להתייחס גם להיבט הדמוגרפי. "תפקיד תמ"א 100 הוא לוודא שליטה על הגבולות החיצוניים ועל הטריטוריה הפנימית מול המיעוטים השונים בארץ ישראל, ולהביא למצב של בחירה בין נאמנות לעזיבה של כל המיעוטים בארץ ישראל".

עוד בין מטרות התמ"א כאמור גם "מיזורו חה" של ישראל, וגינזבורג מפרט: "יש להעביר את מרכז הכובד הלאומי משפלת החוף אל ההר, תוך שחזור התרבות היהודית המקורית שבין הים התיכון לירדן לגב ההר ולהיבט המדברי". המציאות ה"צלבנית" של ריי כוז אוכלוסין על קו החוף אינה בעלת ראייה מדינית ארוכת טווח, ואת נקודת המבט הזאת הוא מבקש לשנות, אם כי הוא מדגיש כי

סוף לגמגומים ולייסורים המיותרים

בכותרת תמ"א 100 מופיעים יעדיה המרכזיים ובראשם הפניה מזרחה לעבר ארץ ישראל השלמה כיעד, "לקראת הכרעה סופית אחרי חמישים שנות גמגום וייסורים תופת מיותרים", כלשונו של גינזבורג שמוסיף: "תפקידה של תמ"א 100 הוא ליצור מרחב מחייה בר קיימא לעם ישראל לדורות הבאים". התוכניות כפי שהן כיום, יסבירו לנו בהמשך, אינן מאפשרות מרחב מחייה מינימלי והכרחי למדינה חפצת חיים לאורך שנים.

כשהוא יורד לפרטיו של שלד התוכנית מדגיש גינזבורג את החשיבות שהוא מעניק לירושלים כבירתו הממשית של עם ישראל, ובהתאם לכך הוא מוצא ערך מיוחד בהיפוך היוצרות, כהגדרתו: העברת מרכז הכובד של ישראל משפלת החוף אל ההר. מתוך כך נור בעות נגזרות רבות ושונות בתחומים שונים ומגוונים, שיצטרכו לעבור רפורמה של ממש בראיית העולם של הנהגת המדינה.

"תפקיד תמ"א 100 הוא ליצור אתוס חדש ישן לעם ישראל בארצו, לקחת את הסיפור התנ"כי היהודי ולשלב אותו עם אתוס הערבי-הישראלי למרחב אורגני אחד בלי סתיירות פנימיות בין היהודי לישראלי". לשם כך מציב גינזבורג שורת עקרונות בסיס המלווים

איך הופכת תוכנית
מדינית מימי יהושע
בן-נון לתוכנית
מדינית עכשווית
וסדורה?
ח"כ בצלאל סמוטריץ'
מציג את תוכנית
ההכרעה ש"רק היא
תביא שלום"

הזרן היחידה לשלום הכרעה וריבונות

שתקום מדינה פלשתינית והעולם אומר שאם כך אז די לתירוץ של למה לא עכשיו. אני סבור שמאחר והעולם ברובו הוא דתי הוא יבין אותנו אם נדבר על צדק, על תנ"ך ועל זכויות. זה לא יהיה ביום אחד אבל עם דיפלומטיה מתוך חכמת השיח הזה יכול להתקבל על העולם".

"העיתוי כעת הוא הנכון ביותר. הממשל האמריקאי יכול לבלוע את זה, אירופה עסוקה במשברים פנימיים והפלשתינים לא מעוניינים אותם. נצטרך להסביר לעולם שאין דרך אחרת וצריך לבחור בינם לבינינו, וכשזו תהיה הברירה הם יבחרו בנו כי לנו אין אלטרנטיבה ולהם יש 22 מדינות. נאמר לעולם שיש כאן שתי שאיפות לאומיות שונות שלא יכולות לחיות יחד".

לא מרגיש מחויב לפתור בעיה של מי שרצה להשמיד אותנו. מחויב לפתרון ליהודים בלבד

כשהוא מדבר על לעשות מה שטוב ליהודים, מחדד סמוטריץ' ומדגיש כי בניגוד לאחרים שמבקשים להציג תוכניות מדיניות מתוך דאגה לאינטרסים של כל הצדדים, אותו העיסוק בעת ניסוח התוכנית טובת העם היהודי, על אף שבין נגזרות התוכנית ישנה גם טובת הצד הערבי.

"באתי לפתור את הבעיה של היהודים ולא את של הערבים, אבל בעקפיץ זה גם טוב לערבים. אני לא חייב כלום למי שנלחם בי פעם ועוד פעם ומנסה להשמיד אותי. אין לי שום מחויבות ערכית כלפיו. אבל בסופו של דבר אני מאמין שהתוכנית תיתן להם יותר זכויות וחיים טובים מכל קונסטלציה ערבית אחרת שנמצאת מסביבנו, אבל זה לא מה שמעניין אותי כשאני מציג תוכנית".

ואם למישהו נדמה שהציבור הישראלי הכללי, הצמא לשיח של שלום, יתקשה לעכל את תוכניתו של סמוטריץ', תוכנית שהכותרת שלה, "תוכנית ההכרעה", עשויה להישמע לוחמנית, הרי שסמוטריץ' משוכנע שהאמת הפוכה לחלוטין ודווקא התוכנית שלו היא שתביא את אותו שלום שלו מייחלים הישראלים. "זהו הסיכוי האמיתי לשלום. כל מה שהביאה הדרך של השמאל היה המשך הטרור והחיים על החרב. הדרך היחידה להביא לשלום ודו-קיום היא התוכנית הזאת, שגודעת את התקווה ומשאירה כאן רק את מי שישלים עם קיומה של מדינה יהודית".

בנאמנות מוחלטת לו, מבלי לחתור תחת עצם קיומה של המדינה וגם לא תחת זהותה וערכיה היהודיים, מוזמן. אני חנו מכניסי האורחים הגדולים בעולם מאז אברהם אבינו. הרוצה לילך - זהו מי שלא מסוגל לגנוז את שאיפותיו הלאומיות הטבעיות ומבקש לממש אותן - ילך ויחפש את עתידו באחת ממדינות ערב הרבות הסובבות אותנו. והרוצה להילחם - זה שאינו מוכן לוותר על שאיפותיו הלאומיות וגם אינו מוכן לממש אותן במקום אחר ובוחר להילחם - ילחם, ובעזרת ה' ננצח אותו".

"זו התוכנית היחידה שלא מוכנה להשאיר קולקטיב ערבי עם רצון למימוש שאיפות לאומיות כאן בארץ ישראל", קבע סמוטריץ' בריאיון לערוץ 7. "כל התוכניות האחרות, של נתניהו ואחרים, מבוססות על אוטונומיה או מכבסת מילים אחרת של מדינה-מינוס וכו', כל עוד משאירים כאן קולקטיב ערבי עם שאיפות לאומיות אנחנו מבטיחים לעצמינו את המשך ניהול הסכסוך, הטרור, הדם והאלימות לעוד מאה שנים נוספות".

שוחקים במו ידנו את העמדה שלנו בעיני העולם

ואולי, אנחנו שואלים אותנו, המצב הנוכחי הוא הטוב ביותר שניתן להשיג, בלי מדינה פלשתינית מחד, ומאידך גם בלי החלת ריבונות? "מגיע לנו אחרי מאה שנות סכסוך לחיות בשלום בביטחון ובשקט", הוא משיב ומיד מוסיף: "מעבר לכך, המצב הקיים שוחק את העמדה שלנו. נוצרת שחיקה תודעתית בעולם. ככל שראש הממשלה הכאילו ימני מעמיק את המחויבות למדינה פלשתינית נשחקת הלגיטימציה שלנו. אנחנו כאילו מודים שהפתרון הוא שתי מדינות ובמקביל עושים את ההיפך כשאנחנו בונים ביהודה ושומרון. אנחנו משלמים מחיר כבד בזירה הבינלאומית כי אנחנו נתפסים כסרבנים כשאנחנו מודים בנרטיב הערבי אבל לא מקיימים אותו. יש לנו את הכוח להכריע והצדק איתנו. זה נכון אמיתית ונכון פרקטית וזה נכון למורל של החברה הישראלית והאמונה שלה בצדקת הדרך".

ומה לגבי העולם? הוא יקבל את מהלך הריבונות בהסכמה?

"ראשית, אנחנו לא יכולים לבוא בטענות לעולם. אנחנו נו אשמים בהתנהלות העולם. ארבעים שנה אנחנו אומרים

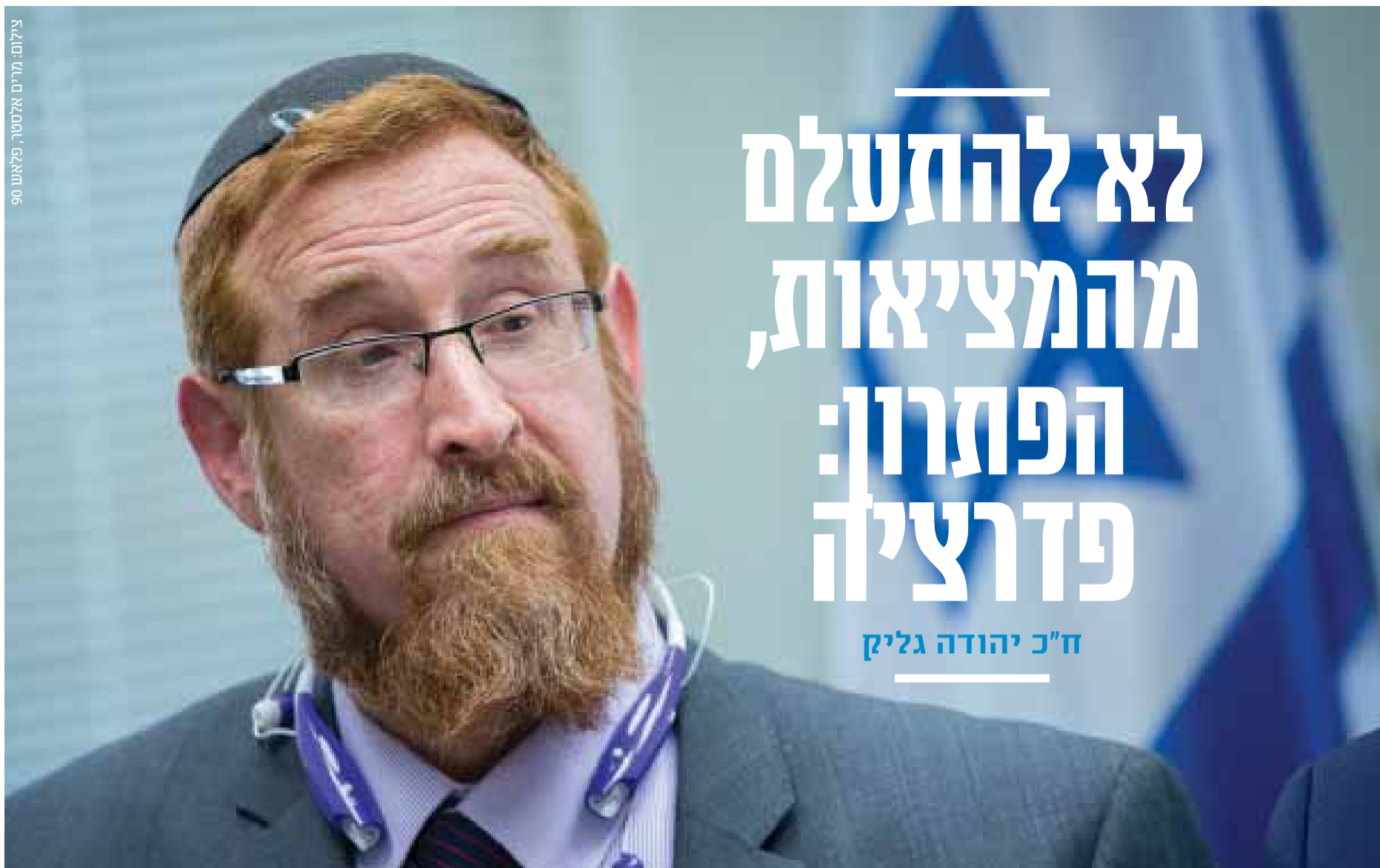

שלוש אגרות שלח יהושע בן-נון ליושבי הארץ

את עיקרי תוכניתו המדינית, זו שמשכה אליה בחורשים האחרונים תשומת לב תקשורתית לא מעטה, פרס חבר הכנסת בצלאל סמוטריץ' כבר לפני כשנה וחצי. זה היה בכנס ירושלים של העיתון 'בשבע', וכבר בפתח דבריו העניק סמוטריץ' את הקרדיט על תוכניתו המדינית ללא אחר מאשר יהושע בן-נון. שלוש האגרות ששלח יהושע ליושבי הארץ הפכו בידיו של סמוטריץ' לתוכנית מדינית מפורטת שעיקרה התמודדות פקוחת עיניים עם האתגר הדמוגרפי והנוכחות הערבית בארץ ישראל ביום שלאחר החלת הריבונות.

"הגיע זמן הכרעה!", הכריז סמוטריץ' בכנס, "שלוש איגרות שלח יהושע בן-נון ליושבי הארץ על סף כניסתו אליה: הרוצה להשלים ישלים, הרוצה ללכת ילך והרוצה להילחם ילחם. בבסיס פנייתו של יהושע לאלו שהיו כאן לפנינו עומדת הנחת יסוד קבועה ומוחלטת: אנחנו כאן, זו הארץ שהובטחה לנו ובאנו לנחול אותה. מכאן והלאה יש מקום להגדרה ולמימוש שאיפות לאומיות של עם אחד בלבד - העם היהודי. זה צודק, זה מוסרי וזה מה שיהיה. זה לא משהו שאפשר להתווכח עליו, לא משהו שפתוח למשא ומתן".

"מכאן והלאה נפתחות שלוש אפשרויות ליושבי הארץ, ואין בלתן: מי שמבקש לחיות כאן תחת השלטון היהודי

לא להתעלם מהמציאות, הפתרון: פדרציה

ח"כ יהודה גליק

יישום תוכנית הפדרציה יביא כעבור תקופה לא ארוכה של התאמה לשיפור דרמטי במצב הכלכלי. הפלשתינים תוֹשְׁבֵי השטחים יוכלו לעבוד ולהשתלב בחקלאות, בתעשייה ובבנייה תוך הפחתת הצורך ביבוא עובדים זרים מחו"ל. השוק המקומי יגדל וייהנה ממסחר בינלאומי רחב יותר עם מדינות ערב ושאר העולם. השקט הביטחוני יסייע לכלכלה שיקום מחנות הפליטים ותשתיות אחרות בגדה ימשוך חברות יש־ראליות ובינלאומיות ויהיה מנוע צמיחה למשק. עוני ופערים כלכליים הם לא הגורם היחיד לסכסוכים לאומיים אבל הם גורם מרכזי שמעצים אותם. צמיחה כל־כלית בארץ, טיפול במצוקת הדור וצמצום הפערים החברתיים והכלכליים הגדולים בין יהודים וערבים הם תנאי בסיסיים והכרחיים לפתרון הסכסוך. לשם כך, יש צורך ליישם כלכלת שוק ומדיניות רווחה שתשקיע בכלם לפי קריטריונים שוויוניים. מדיניות כזאת יכולה להתקיים רק באמצעות ממשל אזורי ופדראלי אחד שיתקיים בכל חבלי ארץ ישראל, וקידום תוכניות חברתיות אזוריות בתכנון לאומי ותוך מתן העדפה לאזורי הארץ ומגזרי האוכלוסייה החלשים יותר.

חשוב להדגיש: המדינה הפדראלית תמשיך להיות מדינת ישראל. צבאה יהיה צה"ל, הפרלמנט שלה יהיה הכנסת, דגלה והמנונה יהיו דגלה והמנונה של ישראל, והיא תישאר פתוחה לעלייה יהודית לפי עקרונות חוק השבות. היהודים יהיו לפחות שני שלישים מאוכלוסייתה. השינוי הגדול יהיה הסדר מדיני שיספק יציבות. תושביה הערבים של הארץ ייהנו מממשל אזורי עצמי וזכויות אזרח מלאות ויוכלו לנהל את ענייניהם. הערבים יוכלו לבטא את תרבותם וזהותם בקנטונים שבהם יהיה רוב ערבי. לכל קנטון תהיה גם משטרה אזורית משלו שיסייעו במלחמה ביישוב סכסוכים מקומיים ובמלחמה המשותפת בפשיעה ובטרור. יתרה מכך, השגשוג הכלכלי, זכויות האזרח וזכויות התנועה של הערבים והעצמאות המקומית שיקבל כל קנטון לנהל את ענייניו עשויים לגרום לחלק גדול מהערבים לחוש הזדהות עם המדינה ולהשתלב בכוחות השיטור, בתרבות ובחברה במקום להתבדל.

הכותב הוא חבר כנסת מטעם הליכוד

כאים וממשלים זמניים חלשים מעודדים אלימות וטרור. ממשל יציב, פדראלי, בגבולות קבועים ובטוחים, שיאפשר לקהילות שונות, למגורים שונים ולמיעוטים לחיות זה לצד זה ולבטא את עצמם, יכול לסייע בהפחתת מימדי הטרור יותר מכל גדר.

הפתרון הזה יפתור את הבעיות במסגרת המצב הקיים בלא הסיכונים העצומים בתכנית שתי המדינות. רוב תושבי המדינה הפדראלית יהיו יהודים, התושבים הערבים משני צידי הקו הירוק יזכו בזכויות שוות ובקידום ופיתוח כלכלי, וכל זאת בשעה שצה"ל יישאר ביו"ש והתושבים היהודים ביו"ש יישארו בבתיהם ללא חשש מפינוי או מחרם.

צילום: תאודור זפולן, פלאש 90

"נדמה שהתוכנית האידיאלית ביותר כיום היא זו שמציעה תנועת הפדרציה הקוראת ליישום פתרון מציאותי כיום, דהיינו החלת החוק הישראלי ביו"ש, הענקת זכויות אזרח שוות לערבים ביו"ש ומשטר פדראלי המחולק למעין קנטונים פדראליים למעין קנטונים"

מדי יום בפאגלים למיניהם עולים הוויכוחים בדבר פתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני. לצערנו הדיונים כמעט תמיד מתעלמים מהמציאות שכבר קיימת.

מדינת ישראל יחד עם יהודה, שומרון ובקעת הירדן, בלי רצועת עזה, כבר מהווה כיום בפועל מדינה אחת. צה"ל וכו"חות הביטחון של ישראל שולטים ביהודה ושומרון; השקל הישראלי הוא המטבע הנסחר ברשות הפלשתינית; 85 אחוזים מהייצור התעשייתי והחקלאי של הפלשתינים ביו"ש נמכר לישראל; קרוב ל-300 אלף מ-800,000 העובדים הפלשתינים ביו"ש מועסקים בישראל וביישובים היהודיים ביו"ש; כמחצית מתקציב הרשות הפלשתינית מגיע מכספי מיסים שישלם גובה מהעובדים הפלשתינים בישראל; כ-300,000 פלשתינים במזרח ירושלים הם תושבי ישראל, בעלי תעודת תושב המאפשרת להם לנוע ולעבוד בכל מדינת ישראל; יותר מ-400 אלף יהודים ישראלים מתגוררים בכ-160 יישובים בכל רחבי יו"ש.

המדינה סובלת מחוסר יציבות ומהיעדר גבול בטוח עם הכרה בינלאומית, ולא לה יש מחיר ביטחוני וכלכלי קשה. הרשות הפלשתינית אינה מתפקדת ונמצאת בשלבי קריסה, אינה מספקת שירותים ראויים לתושבים ואינה מצליחה למנוע טרור. ארגון חמאס וארגוני טרור אסלאמיים קיצוניים נוספים מנצלים את חולשת הרש"פ וחותרים תחת קיומה. התושבים היהודים ביו"ש כלואים גם הם בתוך יישובים סגורים, ואינם יכולים להסתובב בחופשיות במרחב שבו הם גרים. התושבים הפלשתינים ביו"ש כלואים בתוך שטח סגור ואינם יכולים להשתלב בכלל המדינה, וחסרות להם זכויות אזרח בסיסיות.

נדמה שהתוכנית האידיאלית ביותר כיום היא זו שמציעה תנועת הפדרציה הקוראת ליישום פתרון מציאותי כיום, דהיינו החלת החוק הישראלי ביו"ש, הענקת זכויות אזרח שוות לערבים ביו"ש ומשטר פדראלי המחולק למעין קנטונים פדראליים למעין קנטונים

אחד התנאים ליישוב סכסוכים הוא ממשל יציב, תקין וקשוב לאזרח ולקהילה. הממשל הקיים בישראל וברשות הפלשתינית אינו כזה. הממשל בישראל ריכוזי ומנותק מהפרט ומהקהילה; הרשות הפלשתינית אינה מתפקדת כלל; ואילו הממשל הצבאי ביו"ש מפעיל מדיניות שנתפסת על ידי האוכלוסייה המקומית כמדיניות דיכוי. ממשלים מדי-

די לבזבז אנרגיה על פתרונות הרי אסון משמאל

המפגשים עם עיתונאים ומעצבי דעת קהל משמאל לא מרתיעים את יגאל דילמוני, סמנכ"ל מועצת יש"ע, מלדבר בגלוי על ריבונות כחזון אפשרי ועל תוכניות השמאל כהרות אסון לישראל

יגאל דילמוני, סמנכ"ל מועצת יש"ע, חותם על מגילת הריבונות מעלה אדומים תחילה

הישראלי, "לכן התחברתי מיד לחזון של יהודית קצובר ונדיה מטר שהורם בעוז וגאון תרתי משמע. זה חזון נכון מאוד ולשי מחתי גם הארגון שלנו, מועצת יש"ע, התחבר אליו. כשמציבים חזון גדול כזה הרבה יותר קל להסביר ולדבר עליו, ועכשיו נותרה השאלה המעשית, איך מבצעים אותו".

"גם אנחנו רוצים שלום. לכן ראשית המשימה הראשונה היא 'סור מרע'. חייבים להציב, והדבר כבר נעשה, מראה מול ארגון ניהול השמאל ומול כל הדוחפים לפתרון שתי המדינות ולומר להם שזה לא יעבוד, מי שמטיח את הראש שלו בקיר שוב ושוב, שובר את הראש שלו. את זה צריך להסביר שוב ושוב ולהראות את הרעות החולות שבאו עלינו כשניסו להביא את 'השלום' בבריחה מיהודה ושומרון והקמת מדינת טרור בלב הארץ. הדבר השני הוא ה'עשה טוב' - פירוק המילה ריבונות לגורמים ולמשמעויות. משום כך בחרנו לקדם את המהלך של ריבונות במעלה אדומים. ערכנו, מועצת יש"ע ושדולת ארץ ישראל בכנסת, דיונים מרתקים בנושא זה, וזיקקנו את זה למהלך. בתיאום עם שדולת ארץ ישראל בכנסת יצאנו עם עיריית מעלה אדומים לקמפיין וחקיקה בעניין".

"כשאומרים להחיל ריבונות על כל יהודה ושומרון זה מהלך מורכב שעלול להבהיל את הציבור הישראלי, ואולי אזהרות מהאמריקאים, והפחדות מהעולם ומהערבים, וכשהאזרח הממוצע יחוש שמערערים לו את הביטחון אישי זה עלול להביא להתנגדות. לכן צריך לקדם את המהלך בדרך שתשבר את האוון והלב". אחד השלבים הללו הוא ריבונות במעלה אדומים, אומר דילמוני המספר על ימי ההיערכות לקמפיין הריבונות במעלה אדומים, מהלך שלטעמו ועל פי סקריו זוכה לתמיכה משמעותית גם בשמאל. "בשמאל מוכנים לחתום אבל רוצים להתנות את המהלך במעלה אדומים בהסכם כולל. האדם הסביר אפילו מתפלא על כך שמעלה אדומים לא מסופחת כבר. לפני שיצאנו בקמפיין ערכנו סקר עם שאלה שקצת הפחידה אותנו - שאלנו אם תתמוך במיידע ובקצבות החלת הריבונות במעלה אדומים יופעלו על ישראל סנקציות וחרמות, והציבור הפתיע אותנו. 70 אחוזים אמרו שהם יתמוכו גם במחיר הזה. הציבור בריא ולא מפחד מהעולם. הוא רוצה לעשות דברים שהם טובים למדינת ישראל ואנחנו יודעים יותר טוב מכל אחד אחר מה טוב למדינת ישראל".

"משום כל אלה התפיסה שלי בנושא חזון הריבונות היא שהאסטרטגיה הנכונה היא להציב חזון ברור, גם אם לא כל פרט ברור בו, גם אם לא יודעים איזה מעמד יהיה לערבים, איך יצביעו וכו'. חשוב להציב מתווה לטווח הארוך, והמשימה שלנו, הארגונים השונים, היא לפרק את זה למהלכים הקטנים שיקדמו אותנו לכיוון הזה".

הזו נספחים ארגונים שמבקשים להשפיע גם על הציבור וגם על המערכות השלטוניות בישראל. מכיוון שפתרון שתי המדינות לתפיסתנו הוא לא ריאלי, מציאת דרך אלטרנטיבית ואופק, גם אם הוא לעוד חמישים שנה, היא משימה חשובה מאוד".

המסקנה העולה מהניתוח הזה, מסקנה אותה דילמוני חולק עם שומעיו, עיתונאים, מעצבי דעת קהל, פוליטיקאים ואחרים, היא ש"כל מקדמי פתרון שתי המדינות מקדמים פתרון שהוא הרה אסון לישראל, כי מדובר בפתרון שהוא בלתי אפשרי, הוא יותר חורים ממסננת, והכישלונות שלו יפגעו בנו. משום כך חשוב להציב חזון שיבהיר לאן הולכים, גם אם הוא לא הכי מושלם ולא ברור במאה אחוז. לכן הצבת חזון של ריבונות ישראלית על יהודה ושומרון ונגד הקמת מדינה נוספת

לא מעטים בימין הישראלי סבורים כי גם אם חזון הריבונות הוא החזון הנכון וגם אם מדינה פלשתינית היא רעיון עוועים שיש לסלק מעל השולחן המדיני, הרי שכיום, כרבע מאה אחרי הסכמי אוסלו, אולי הרכבת כבר עזבה את התחנה, אולי התודעה הישראלית (והבינלאומית) כבר נטועה עמוק ברעיון שתי המדינות וכל שנותר הוא להסתפק במזעור נזקים נוסח תנניהו. מי שמתמודד מדי יום עם תחום ההסברה ועם הקושי לשנות את מסלולה של ספינת הדיפלומטיה הישראלית מקרחוני המדינה הפלשתינית הוא יגאל דילמוני, סמנכ"ל הסברה ותקשורת במועצת יש"ע.

השמאל במשבר עם קריסת תוכניותיו אל מול המציאות

דילמוני פותח בשבר הגדול שהשמאל הישראלי מצוי בו בשנים האחרונות. "השמאל במשבר לא מבוטל שמגיע גם למרכז הפוליטי, כי הקונספציה דו-ברה על שתי המדינות. זו הייתה קונספציה שהייתה בשוליים שבשוליים של השמאל. גם מפלגת העבודה לחמה נגד התפיסה הזאת, אבל הציבו חזון ברור עם מהלך ארוך טווח וחזרו עליו שוב ושוב עד שלאט לאט הוא חדר לתודעה וכשפרצו הסכמי אוסלו היה נראה שהנה עוד רגע מיישמים את חזון שתי המדינות. גם אם הסכמי אוסלו יצרו את ההיפך מחזון שתי המדינות השמאל היה משוכנע שהנה השלום מגיע ויוקמו שתי מדינות. זה היה כשהיו כ-120 אלף תושבים ביו"ש. מה שנוצר בעקבות הסכמי אוסלו זו מערכת שלטון נית ערבית רגובה ומושחתת בלב ליבה של מדינת ישראל, שמנהלת את חייהם של פחות משני מיליון תושבים. בנוסף לכך מדובר במערכת שמחוברת לטור, רור, בעבר בהפעלתו ממש, וכיום באמצעות הסתה, מימון ושנאה. הדבר החיובי שיצא מהסכמי אוסלו היה שנחשף פרצופם של הערבים, והתברר שיש אפשרות לחיים של שתי אוכלוסיות שונות במרחב אחד. זה דבר אפשרי. הוא מתקיים כבר 23 שנים והאוכלוסייה הישראלית גדלה וצומח, חת, אנחנו מתקרבים לחצי מיליון איש. יש אומנם הרבה חריקות ובעיות, אבל עם זאת יש כאן שתי מערכות שנמצאות זו לצד זו ומצליחות לנהל חיים. זו התודעה שהתקבעה בדעת הקהל".

ממשיך דילמוני בניתוח שלו אל ההשלכות: "המציאות הזאת מניעה את ארגוני השמאל לפעול כי מבינים שם שהתפיסה שלהם במשבר, הם רואים את הציבור מצביע ימין, הם רואים איך מה שנעשה בגוש קטיף מחזק את הפנייה של המצביע הישראלי ימינה. הציבור הישראלי כבר לא מאמין ברצון הערבי בשלום, הציבור חושב על עצמו, מה ייצא לי מזה. לתוך הזירה

קמפיין 'מעלה אדומים - תחילה'

ממערב לירדן הוא חזון שצריך לחזור עליו שוב ושוב. לגבי איך בדיוק הדברים יקרו בדיוק, לא עלינו המלאכה לגמור".

להציב את הריבונות על השולחן, גם אם לא כל הפינות תפורות

כפי שניתן להבין מדבריו, דילמוני לא נבהל מתכניות מדיניות שאולי אינן תפורות עד הפינה האחרונה, ולא רק משום שגם הפתרון שהציג השמאל אינו תפור וזרוע קרעים ומהמורות. הוא רואה ערך בעצם הצגתו של חזון גדול וברור שפרטיו ילכו ויירקמו בעתיד, אך כזה שכבר כעת יהיה חלק משמעותי מהשיח

ישראל – ארצו של עם ישראל לבדו

לא אוטונומיה, לא מדינה מינוס, לא ריבונות בשטחי C בלבד ולא כל תוכנית חלקית אחרת. תוכניתו המדינית של משה פייגלין כוללת ריבונות מלאה על כל יהודה ושומרון, ויש לו גם מענה מפורט לכל השאלות הנגזרות מכך

צילום: דוברות מפלגת זהות

צילום: אבי אחיון, לעמ"מ

ה"ן העלות של הסכמי אוסלו לציבור הישראלי עד היום היא יותר מטריליון שקלים"

כשאנחנו מוותרים על הצדק שלנו המחרמים בעולם מתעוררים

גם הזירה האירופית המנופפת שוב ושוב בחרב החרם אינה מטרידה את 'זהות'. 'החרם האירופי הוא בעיקר תולדה של ויתור על הצדק הישראלי. הרחבת מעגלי החרם לגופים אירופיים באה בעקבות התהליך המדיני. ישראל תמיד מצפה שבעקבות ויתוריה תזכה ליותר הבנה מעולם המערבי. המציאות התבררה תמיד כהפוכה. צפוי כי תהליך הפוך יזכה בהתאמה לתגובה דומה. שיבה אל הצדק הישראלי תתקבל בוודאי במחאה, אך האומות הנאורות יתמכו באופן בסיסי בצד הצודק".

תוקפי חזון הריבונות מעלים לא פעם את סוגיית המשפט הבינלאומי כמכשול משמעותי בפני יישומו של החזון. על כך אומר פייגלין במצטעו: "ועדת השופט העליון אדמונד לוי ניסחה בהחלטות והכריעה גישה משפטית: שטח יהודה ושומרון הוכר כשטח המיועד למדינה יהודית, שאין בו ריבון זולתה. עמדה זו של הוועדה הייתה אמורה לקבל אימוץ רשמי של ממשלת ישראל שהזמינה את מסמך מסקנותיה. השיקולים הרגילים מנעו מהממשלה לעשות זאת. שות צעד זה בפומבי, אך גם בדבר, וכאלה הן המסקנות ביחס לשטח הנתון לשלטון צבאי מגומגם, קל וחומר שכך הדבר ביחס לסיפוח מלא, חד משמעי ומוסדר".

ומה על הטחת ההאשמות כלפי ישראל כמדינת אפרטהייד ביום שלאחר החלת ריבונות שתפלה לכאורה בין אזרחיה היהודים לתושביה הערבים? "האבחנה בין אזרחות על בסיס לאומי לאזרחות על בסיס טריטוריאלי מצרפת את ישראל למדינות נאורות אחרות הנהוגות כך, ודבר אין לה עם אפרטהייד. יש הבדל בין זכויות אדם לזכויות אזרח. עם ישראל שב למולדתו העתיקה כדי להקים בה מדינה יהודית. העקרונות לפיהם אנו מעוניינים שמדינה זו תתפקד, הם האמצעי ולא המטרה. במקום שבו נראה כי מתן אזרחות ללאומים אחרים עלול לאיים על זהותה היהודית של ישראל – זו וכותה המלאה של ישראל שלא לעשות זאת".

עולמי של הגירה נרחבת של ערבים למדינות כמו צ'ילה (חצי מיליון פלשתינים), ארגנטינה וברזיל. מדינות העולם ישמחו ויעדיפו לקבל מהגרים מעזה עם "סל הגירה" שיקל על קליטתם, מאשר לקבל מהגרים חסרי כול וחסרי היכרות כלשהי עם המערב".

האפשרות של מעמד תושבי קבע תותנה על פי תפיסתו של פייגלין בהצהרת אמונים גלויה למדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי. "תושבי הקבע יוכלו לנוע בחופשיות ולעבוד בכל רחבי הארץ, ובכלל ליהנות מכל הזכויות המוקנות מתוקף מעמד תושבות הקבע. ההבדלים היחידים בינם לבין אזרח רגיל יהיו חובת החיול וזכות ההצבעה".

ומה? תיתן להם זכות הצבעה לכנסת?

על זכות ההצבעה שתשלל מתושבי הקבע אומרים ב'זהות': "התנגדותנו למתן זכות בחירה אוטונומית - למי שאינם יהודים, היא התנגדות עקרונית. מדינת ישראל הוקמה בכדי להיות מדינה יהודית. הטענה לפיה החלת ריבונות מחייבת מתן אזרחות איננה טענת אמת. ארצות הברית, למשל, החילה את ריבונותה בפורטו ריקו ובטריטוריות נוספות, אך משיקוליה שלה לא נתנה לתושביהן זכויות הצבעה מלאות. מותר גם לישראל להסתפק במתן מעמד מלא של תושבות קבע עם כל זכויותיה הנלוות, לאוכלוסייה הערבית ביהודה ושומרון, המקבלת את ריבונותה של מדינת ישראל".

האפשרות השלישית, מתן אזרחות, כוללת מסלול ארוך טווח שבו יידרשו הפונים למסלול זה להתגייס לצבא או לשירות הלאומי, ובכלל לקשור את גורלם עם מדינת ישראל בדומה לעדה הדרונית והצ'רקסית. ב'זהות' מוסיפים ומדגישים כי בנוסף לאפשרויות הללו "ישנן עוד שתי אפשרויות: מי שירצה להגר בלי עזרת ישראל, יוכל. מי שיילחם בישראל, יגורש, ייאסר או ייהרג, ורכושו יולאם".

גם החששות סביב תוכניתו המדינית של פייגלין וההתמודדות עמן מפורטות במצע המפלגה. על החשש מלחץ אמריקאי נכתב שם: "כשמנהיגי ישראל מעמידים את האינטרס הישראלי לפני הכול, הממשל האמריקאי מקבל זאת - זו עובדה שנוסחה פעמים רבות בשטח. בשאלות יסוד כגון ריבונות ישראל בירושלים, ישראל לא אמורה ולא יכולה להיכנע בפני לחץ חיצוני".

גם פגיעה אפשרית בסיוע האמריקאי לישראל אינו מדיר שינה מפייגלין ואנשיו: "ההנחה שישאל חיה מידה של ארצות הברית היא מופרכת לחלוטין: היום סכום הסיוע כולו צבאי - עומד על כ-3.5 מיליארד דולר לשנה - כ-3 אחוזים מתקציב המדינה - אחוז אחד מהתל"ג בסך הכול. הסיוע הוא למעשה הזרמת כסף אמריקאית לתעשיית הנשק של עצמה, על חשבון האינטרסים הביטחוניים והכלכליים של ישראל. ויתור על הסיוע הוא כורח המציאות. הוויתור אפשרי בהחלט מבחינה כלכלית, ונכון מבחינה ביטחונית".

הפרק המדיני במצע מפלגתו של פייגלין, מפלגת 'זהות', כולל ריבונות מלאה על כל יהודה ושומרון. העיקרון הבסיסי המוביל את פייגלין בקביעת מצעו המדיני הוא "ארץ ישראל - זו ארצנו. ארץ ישראל היא ארצו של עם ישראל לבדו, מכוח דבקותנו בה בכל הדורות, על יסוד החלטת בורא העולם, אלוהי ישראל".

מצע המפלגה קובע כי למעשה אין בעיה דמוגרפית. "הדמוגרפיה כבר לא מהווה בעיה. בניגוד לשלל הסקרים שהתפרסמו, האישה התל-אביבית יולדת יותר משכנתה ברמאללה. גם בלי להתייחס בשיקולי הגירה ועלייה, הרוב היהודי בין הירדן לים יישמר ואף יגדל. כ-12,000 עד 16,000 איש עוזבים ומהגרים מיו"ש מדי שנה דרך מעבר גשר אלנבי לבדו, רובם צעירים".

הלחץ הבינלאומי המופנה כלפי ישראל במהלך שנות המשא ומתן המדיני, סבור פייגלין, יירד דווקא לאחר שיופסקו המשאים ומתנים הללו. "המציאות מלמדת כי תהליך מדיני מגביר את הלחץ הבינלאומי ולא להפך, ולכן הלחץ לא יכול לשמש עילה לקיומו. העבר הוכיח לנו לא פעם שכאשר ישראל מתעקשת על הדברים החיוניים לה ולביטחונה, ארצות הברית היא זו שנסוגה לבסוף מעמדתה, מבלי לכפות עלינו דרך פעולה אחרת".

ב'זהות' רואים במהלכים המדיניים גורם כלכלי הרסני. "סך העלות של הסכמי אוסלו לציבור הישראלי עד היום היא יותר מטריליון שקלים. התהליך המדיני הוא נטל כבד על כלכלת ישראל".

תוכנית השלבים של משה פייגלין

תוכניתו המדינית של פייגלין כוללת בשלב הראשון את ביטולם הרשמי של הסכמי אוסלו והשבת המצב המשפטי ביהודה ושומרון ועזה לקדמותו טרם ההסכמים. השלב השני יכלול הצעת הגירה מכובדת לכל מי שאינו מוכן לחיות תחת שליטת ישראל. בהמשך ישתלטו כוחות הביטחון של ישראל על כל שטחי יש"ע ובאופן מידי תוחל ריבונות ישראלית מלאה.

באשר לערביי יהודה ושומרון ביום שלאחר הריבונות מציעה תוכנית פייגלין כי בשלב הראשון, התושבים הערבים יקבלו תעודת תושב ישראלית זמנית. "לאחר החלת ריבונות ישראל, תיפתח בפני כל תושב בוגר, האפשרות לבחור בעצמו בין שלוש אפשרויות: "סל הגירה", תושבות ואזרחות. איש לא יאולץ להחליט מיד, והאפשרות לבחור תישאר פתוחה בפניו".

"60 אחוזים מהאוכלוסייה הערבית ביהודה ושומרון מעוניינת להגר - מדובר בסך הכול בכ-170,000 בני אב. מחירו של סל הגירה כזה למדינת ישראל יהיה קטן בהרבה מהמחיר שישאל ממשלת ישראל על הסכמי אוסלו כל שנה (כ-10 אחוזים מתקציב המדינה)".

באשר ליעדי ההגירה אומרים ב'זהות': "אנו מצויים כיום בעידן

את עיניך שא מזרחה

בעבודת מחקר של האדריכל אוריאל רוזנהיים שהוצגה בכנסת מוכח כיצד הפשרת קרקעות נרחבת באי"ש לבנייה תניב ירידה דרמטית במחירי הדיור בישראל. כן, גם בגוש דן. הכירו את גוש דן מזרח כדוגמה

הצילום באדיבות המצלום

האדריכל אוריאל רוזנהיים

מתוך עבודת המחקר

מגלים כי מספר ההתחלות בתל אביב כמעט שווה לזה שבירושלים, בחיפה, בצפון ובדרום גם יחד. כך גם כשבוחרים את היקף גידול האוכלוסייה. למציאות הזאת יש לא מעט סיבות, בהן נגי שות לתעסוקה, השכלה גבוהה, שירותי בריאות, מערכות תנועה מפותחות ועוד. עלייה משמעותית של מחירי הדירות היא הנגזרת המיידית של נתונים אלו. גם כאן יש נתונים ברורים, מחירי הדיור משקפים את רמת הביקושים. בעוד מחיר דירה של ארבעה חדרים במרכז עומד על 1.7 מיליון שקלים, הרי שבדרום ובצפון המחיר לאותה דירה עומד על כמיליון שקלים.

"בד בבד עם הצורך להמשיך ולפתח את הצפון, הדרום ומרחב ירושלים קיים צורך אמיתי לתת מענה לאוכלוסייה שמעוניינת לגור במרכז הארץ, אך ידה אינה משגת לרכוש דירה גם בסמיכות לאזורי תעסוקה במרכז".

כאשר אלו הנתונים מבקש המחקר אשר הוזמן על ידי תנועת אמנה ומועצת יש"ע, להציג כאמור את הפוטנציאל של תא שטח שגודלו כארבעים אחוזים מגוש דן, תא שטח שמשתרע מאזור אלפי מנשה בואכה אריאל ועד מודיעין עילית, "מדובר בתא שטח שהשר גלנט בהתייחסות שלו אליו במהלך הדיון הבהיר עד כמה הוא קריטי מבחינה ביטחונית למדינת ישראל".

אז תכל'ס, כמה אפשר לבנות?

נתון נוסף שגם אליו מתייחס רוזנהיים הוא קצב גידול האוכלוסייה באזור גוש דן מזרח. בין השנים 2010 ועד 2016 גדלה האוכלוסייה היהודית ביותר משלושים אחוזים. "מדובר באזור מתפתח באופן מרשים, אזור שחלוקת האוכלוסייה בו מגוונת, וכוללת חלוקה כמעט שווה של ציבור המגדיר את עצמו כחילוני, חרדי ודתי לאומי. קיימים בו מוסדות חינוך רבים החל ממעונות וכלה במוסד להשכלה גבוהה באריאל, שמונה פארקי תעשייה ועוד. המשמעות היא שאם מדינת ישראל תדע להפנות מבט מזרחה היא תוכל לעשות מהפכה בתחום הדיור".

בחנית ניתוח הקרקע כעתודת בנייה מלמדת כי קיימים כעת מתוך אדמות המדינה הנאמדות ב-85,000 דונם, כשלושים אלף דונם פנויים לבנייה. המשמעות היא מעל 60,000 יחידות דיור, כאשר בכל שנה ניתן לשחרר בתכנון נכון מעל 5,000 יחידות.

"ההצעה שלנו היא להסתכל על גוש דן מחדש. זו האמירה המרכזית שהצבנו בפני הנוכחים", מסכם רוזנהיים ומוסיף בחיוב: "למען האמת, התודה והברכה מגיעה לעמותת בצלם על המפות האינטרקטיביות היעילות שסייעו למחקר". רוזנהיים קורא לגור פים נוספים להבין את חשיבות המיפוי ככלי לאיסוף נתונים וני תוחם אך מעבר לכך ככלי להצגת תפיסה תכנונית שיש לה השפיע על קבלת ההחלטות של גורמים מקצועיים ועל כל אוכלוסיית המדינה.

במסגרת האירועים לציון חמישים שנה למלחמת ששת הימים וראשית ההתיישבות ביהודה ושומרון ערכה הכנסת יום מיוחד לציון שנת היובל שבו התכנסה ועדת הפנים של הכנסת לאירוע, ובו נשמעו לא מעט הצהרות בדבר עומק הקשר בין העם היהודי ליהודה ושומרון ובדבר חשיבותו האסטרטגית. בין השאר הוצגה בפני המתכנסים, בהם גם שר השיכון, יואב גלנט, מצגת שסיכמה תוכנית בסיס הרואה בבנייה באזורים ממוקדים ממזרח לגוש דן מענה משמעותי למצוקת הדיור ולמחירי הדירות בישראל.

מאחורי המצגת ועבודת המחקר שקדמה לה נמצא האדריכל אוריאל רוזנהיים ממושרד 'מקום', מי שבמשך שנים עוסק בתוכניות בנייה ערים (תב"עות) תכנוני ישובים, מוסדות ציבור וחינוך ועוד. כשהוא מציג בפנינו את עיקרי המחקר מקפיד רוזנהיים לנקוט בלשון זהירה, כזו שאינה מנפחת תקוות גרנדיוזיות, ועם זאת די ברורה מדבריו השורה התחתונה - לו תחשוב ההנהגה בישראל על מפת פיזור הדיור בישראל מחדש, ללא הצבת הקו הירוק כגבול שממנו והלאה כל יחידת דיור צריכה דיון ממשלתי מיוחד, אלא כמרחב נגיש לבניה, תהיה לכך השפעה משמעותית על מחירי הדיור בישראל.

"מטרת העבודה הייתה להציג בפני חברי הכנסת והשר תפיסה שהיא תחילתה של עבודה מקצועית שתשלב גורמי תכנון, גורמי כלכלה ואנשי תשתיות לחשיבה שתנתח היכן נכון להשקיע בבנייה ובפריסת תשתיות בצורה נכונה ומתוכננת ומתוך ראייה כוללת שבסופו של יום תסייע בהקלת פתרון מצוקת הדיור בישראל", אומר רוזנהיים.

עבודת המחקר שקדמה לאותו כינוס של ועדת הפנים בחנה לעומק את הפוטנציאל הגלום בתאי השטח הקרובים לגוש דן, מה שמכונה על ידי רוזנהיים "גוש דן מזרח". בהתייחסות לתוכנית הציג השר גלנט ראייה רחבה בדבר תאי שטח נוספים כדוגמת צפון השומרון הקרובים לעפולה וחיפה, אזור דרום הר חברון הקרוב לבאר שבע ועוד.

הוזלה של חצי מיליון שקלים לדירה

האדריכל רוזנהיים מקפיד להדגיש כי העבודה שבוצעה התמקדה באדמות המוגדרות כאדמות מדינה המהוות פוטנציאל לבנייה. "אנחנו שומעים מכל עבר שיש צומחת, וזה נכון מאוד. הצפי הוא לעשרים מיליון איש בשנת 2065", הוא אומר ומיד מנמק מדוע ההתמקדות העיקרית של העבודה היא בתא השטח המכונה "גוש דן מזרח". "למרות כל המאמץ לאזן בין מרכז לפריפריה, המציאות מוכיחה שגוש דן הוא מרחב צפוף ביותר מול מדדי OECD, וכשסופרים התחלות בנייה בין השנים 1996 ועד 2015

מחקר שהוצג בכנסת ע"י הכלכלן אמציה סמקאי בוחן בכלים מקצועיים ואובייקטיביים את המשמעויות הכלכליות של מהלך הריבונות. נדל"ן, עלויות איזרוח, גביית מיסים, כוח אדם ועוד נכנסים כולם לסיר מחקרי אחד

צילום: Fotolia

היתרונות הכלכליים של הריבונות / מחקר ראשון בסדרה

בני אדם, כבסיס לחישובי העלויות והרווחים הנובעים מהכללתם תחת הריבונות הישראלית.

חצי אחוז מתקציב המדינה, עוד לפני חישוב הרווחים

בשיחה עם 'ריבונות' מתמצת סמקאי את גולות הכותרת המשמעותיות של העבודה. השורה התחתונה מדברת על השקעה של לא יותר משני מיליארד שקלים, סכום שאולי נשמע גבוה, אך עבור תקציב מדינה, הנאמד ביותר מ-450 מיליארד שקלים, מדובר בסכום זניח של פחות מחצי אחוז.

סכום זה בוחן את העלות התקציבית של תשלומי ביטוח לאומי, דמי בריאות, תקציבי בי משרדי ממשלה שיצטרכו לגדול בהתאם לתוספת בשיעור האוכלוסייה ונתונים נוספים, אולם מנגד נוסף גם רכיב המס שיתווסף לקופת המדינה מהמיסים והמע"מ שישלמו רבים מהאוכלוסייה המתווספת לישראל.

גורם כלכלי משמעותי נוסף שייבדק בשלבים הבאים של המחקר הוא היבט הנדל"ן. סמי קאי מציין כי בהערכה ראשונית, אם היחס לשטח המדובר הוא כאל כל שטח ישראלי אחר, הרי שאין עוד תלות בלחצים אמריקאיים ובינלאומיים אחרים בבנייה, פיתוח ותשתיות של האזור. כאשר זו העמדה הריבונית של ישראל הרי ש"ניתן להקים עוד שתי ערים ממזרח לראש העין. מדובר בשתי ערים שנמצאות במרכז הארץ וממילא ההשפעה על מחירי הדירור היא דרמטית".

כאשר מתווסף נתון השלכות הריבונות על הנדל"ן במרכז הארץ צפוי להתקבל רווח שיהיה משמעותי לאין ערוך לעומת ההשקעה של שני מיליארד השקלים עליהם דובר בסעיף הראשון של המחקר. גם אם נתעלם לחלוטין מכל ההשפעות ברמת ההכנסה הלאומית, הוצאה נטו של פחות משני מיליארד ש"ח היא הוצאה שהמשק בוודאות מסוגל לעמוד בה אם יחליטו קובעי המדיניות שהמהלך כדאי הן מבחינה מדינית והן מבחינה ביטחונית, מעירים מנסחי המחקר שמוסיפים ומציינים כי להערכתם סכום זה יצטמצם באופן משמעותי בעקבות מספר אלמנטים. בין השאר מדובר בהערכה לפיה "הודמנויות חדשות ייווצרו עקב החלת הריבונות הישראלית על שטחי C, הן בשל תוספת כוח אדם בענפים עתירי עבודה והן בשל תוספת נדל"ן לבנייה ולחקלאות, יאפשרו ליזמים ישראלים להפיק רווחים שיקווזו את תוספת ההוצאה התקציבית נטו של המהלך".

לצד הצבת חזון ציוני ויהודי להחלת ריבונות ישראל על יהודה ושומרון לא ניתן (ולמעשה אסור) להתעלם מההיבטים הכלכליים של המהלך. בחינה אובייקטיבית ומקצועית של הנתונים מגלה כצפוי שלמהלך יש השלכות תקציביות שחלקן נטל על קופת המדינה וחלקן רווח. ניתן וראוי אמנם לקבוע כי גם אם עלותו התקציבית של מהלך הריבונות גבוהה עדיין זהו המעש המדיני הנכון והצודק שאליה יש להוביל את מדינת ישראל, וכשם שהמיזם הציוני כולו היה כרוך בהשקעות כלכליות שלא תמיד הניבו תשואה מיידית, כך גם בהשלמת ויישום חזון הריבונות. העניין חשוב מכדי לבחון אותו בפ"רמטרים כלכליים, ועם זאת צעד הכרחי בדרך להחלת הריבונות הוא הראייה המפוכחת גם של ההיבט הכלכלי של המהלך, לצד היבטים נוספים כביטחון, משפט בינלאומי, חברה ועוד. לקראת אירועי החמישים למלחמת ששת הימים ביקשו השדולה למען ארץ ישראל בכנסת וגופים נוספים, ביניהם תנועת הריבונות מיסודה של נשים בירוק, מכלכלנים מקצועיים לבחון את ההשלכות הכלכליות של מהלך הריבונות. אמציה סמקאי, בעל חברת ייעוץ כלכלית, הוא הכלכלן שהוביל את צוות המחקר ובחודש יוני האחרון הציג את החלק הראשון שלו, משמעותיות הכלכליות של החלת הריבונות הישראלית על שטחי C, חלק המתפרסם על למעלה משבעים עמודים.

צילום: יניב בן יהודה

הכלכלן אמציה סמקאי

"חשוב להדגיש שהעבודה שהצגנו היא עבודה ראשונה מתוך סדרת עבודות שיושלמו בע"תיד, כי מדובר בכיסוי ובחינה של פן אחד, גם אם מרכזי, מתוך כמה במהלך הריבונות", מקפיד סמקאי לומר כבר בפתח דבריו.

מספרם המדויק של הערבים תושבי שטחי C אינו ידוע במדויק והוא נאמד ב-100 עד 150 אלף איש. בעבודתו התייחס הצוות של סמקאי להערכה המחמירה יותר, מאה וחמישים אלף

המינהל האזרחי והאג'נדה הבטיחית

הנגזרת הראשונה היא שהמתנחלים הם גורם שלא אמור להיות פה, ולכן לא צריך להשקיע בהם מעבר לאבטחת שלומם, ובוודאי לא לעודד את התפתחות ההתיישבות. במקביל, הגישה הזו אומרת שגם לא מעניין אותנו מה קורה בצד הפלשתיני, שינהלו הם את חייהם ללא התערבות שלנו. כך יוצא שאם הם עושים צעדים המנוגדים לאינטרס הישראלי ומשתלטים על שטחי C זה בסדר, הרי ממילא זה יהיה שלהם בעתיד, אז מה אכפת לנו שיעשו את זה כבר עכשיו."

סבג ממשיך ומתאר את ההשלכות הנובעות מתפיסה שכזו: "זה מעודד את הגורמים הקיצוניים יותר, כי כך יכול להגיע גורם פלשתיני שרוצה לקדם מהלך שנוגד את האינטרס הישראלי והוא גם מושחת, אבל המערכת הישראלית אומרת שזה לא מעניין אותה והיא לא מתערבת במה שקורה שם. כך קורה שכאשר הרשות הפלשתינית מפרה את הסכם הסחר החופשי שנחתם איתה ומאפשרת רק לחברות מסוימות לייבא אליה חומרים ומונעת מחברות ישראליות אחרות לעשות זאת, ולנו זה לא משנה. אנחנו לא מתערבים."

גוזרי הקופונים המקורבים למלכות חגגו

ואם לא די בכך סבג מעיר שההתנהלות הזאת שירתה במשך שנים גם לא מעט אינטרסנטים, בעיקר מקורבים שיכולים היו לתת תמורה לבכירי הרש"פ תמורת קופוני גנים שגזרו מתוקף תפקידיהם במערך המונופולים המוסיחתי שניצב בתווך שבין ישראל והרשות הפלשתינית. וכאמור, נפגעת מרכזית של תפיסת ה"ממילא" תהיה כאן מדינה פלשתינית בעתיד" היא ההתיישבות היהודית. "הגישה היא שאין סיבה לעודד אותה אם היא אמורה להיעלם. לכן, אם אדם פרטי רוצה לבנות בישוב כמו בית אל זו בעיה שלו, אבל את כספי המדינה לא נשקיע במקומות שמחוץ לגדר. זו הסיבה שלא רואים השקעות ובנייה ממשלתית ביישובים."

אם למישהו נדמה היה שהגישה הזאת תאמה ותואמת את ימי שלטון השמאל, אולי ימי אוסלו והעקירה מגוש קטיף, הרי שטעות בידו. אומנם בימים ההם הייתה הפרייה הדדית בין בכירי הצבא ופוליטיקאים שהעמידו דלת הללו תאמו את האג'נדה שלהם, אבל גם בתקופות ימניות יותר הגישה נותרה די דומה, אם כי בתקופות ימניות שכאלה הייתה הובלת הדרג הצבאי את המדיני. ני מעט איטית יותר, "בהערכות המצב בכירי הצבא היו מזהירים מצעדים ברוח התפיסה של הדרג המדיני מי מין והדרג הזה חשש לקדם מהלכים בניגוד לעמדתם של

יעקב סבג, כיום תושב עפרה, יצא לגמלאות לאחר 21 שנים שבהן עבד במינהל האזרחי ובגופי הקישור הצה"ליים עם גורמי הרשות הפלשתינית. צעדיו הראשונים בקשרי ישראל וערביי יש"ע היו כבר בנובמבר '88, כששירת בעזה עד תקופת הסכמי אוסלו. בהמשך שימש בתפקידי קישור במחסום ארו עד מאי 2000, לאחר מכן שירת שנתיים במסגרת תיאום פעולות הממשלה בשטחי יש"ע ולאחר מכן, עד שנת 2009, הוצב ושירת ביהודה ושומרון. מכלול התיפקידים והגזרות העניקו לסבג במשך יותר משני עשורים מבט מקיף על התנהלות המינהל האזרחי ויחסו הן לאוכלוסייה הערבית והן לזו היהודית.

לאחר שפרש לגמלאות החליט לכתוב את סיפור פעילותו הצבאית "למען הדורות הבאים", ותוך כדי כתיבה גילה שהסיפור גדוש בליקויים והתנהלויות תמוהות שבמהלך השירות עצמו לא ידע לזהות ולאבחן, אך במבט רטרוספקטיבי הבחין בעיקרון אחד שמוביל את ההתנהלות ומניב גזרות בעייתיות לא מעטות.

רוב ספרו של סבג אינו עוסק בביקורת על המינהל האזרחי, אך דווקא החלק הזה של הספר הוא שמושך תשומת לב לא מבוטלת ומחייב חשיבה מחודשת על המינהל, תפקודו ועצם הצורך בו.

שני צדדים של אותה מטבע

"היחס של המינהל לפלשתינים והיחס שלו להתיישבות הם בעצם שני צדדים של אותה מטבע", אומר סבג כשהוא מתבקש לסכם את התובנה העיקרית אליה הגיע במהלך כתיבת הדברים. "התפיסה של צמרת המנהל, שהיא כנראה גם תפיסתם של רבים בצמרת צה"ל, וככל הנראה מדובר במשהו שמעוגן גם בניירות עמדה של אג"ת (אגף התכנון), היא של מעשה אנחנו מייסדים בפועל מדינה פלשתינית. הגישה היא שביום מהימים ישראל תיסוג מיהודה ושומרון. בהתחלה חשבו שיהיה מדובר בגבול '67' ובהמשך הבינו שגבול '67' לא רלוונטי ומדברים שם על גבול הגדר, גבול שמשאיר בידינו כמה מוקדי התיישבות כמו מעלה אדומים, גבעת זאב, קריית ספר ועוד כמה יישובים גדולים. לעומת זאת יישובים, גם בסדר גודל גדול יחסית כמו עפרה ובית אל, לא ייכללו בריבונות הישראלית." "כאשר זו התפיסה המנחה אז ממילא

בספרו המסכם 21 שנות שירות במינהל האזרחי מספר סבג על השלכות תפיסת העולם שלטעמו מוטמעת במינהל האזרחי ולפיה "ממילא עוד מעט תהיה כאן מדינה פלשתינית, אז למה להשקיע בהתיישבות"

צילום: יעקב סבג

יעקב סבג (באמצע)

חזי נתית

המינהל: הטענות חסרי תימוכין ונובעות ממניעים זרים

כאן המקום לציין כי פרסומים קודמיים לטענותיו של סבג הניבו את התגובה הבאה מהמינהל האזרחי: "מצער לראות שבלייל אמירות, שמרבייתן מחוסר תימוך כין, הנובעות ממניעים שלא נפרט כדי לא לפגוע בצנעת הפרט, מקבל פומבי בכלי התקשורת, כחלק מקידום ספרו של הקצין במיל'. בשונה מהתיאורים המובאים בכתב, מרבית אמירותיו לא מוכרות ומופרכות. היחידה על מפקדיה, קציניה, עובדיה וחיליה פועלת לילול כימים כחלק מהמאמץ מץ הלאומי לשמירה על ביטחונה של מדינת ישראל ותושביה, וכנגזרת מדיקטיבה מדינית, המוגדרת על ידי ממשלת ישראל, על פי החוק והדין הנהוג במקום. יחידת תיאום פעולות הממשלה בשטחים פועלת בכפוף להנחיות הדרג המדיני ובשקיפות מלאה וכל צעדיה מאושרים על ידי צמרת צה"ל והדרג המדיני. מצופה ונדרש מקציני בצה"ל להביע דעתו במסגרת הדיונים הפנימיים ובהתאם לאתיקה הנהוגה בצבא ולא בכלי התקשורת. נראה שהקצין מושה לעצמו מעמד והשפעה, אשר אינם תואמים את המציאות ואת פעילותו ביחידה ועל כן, הסתכלותו חד מימדית, ואינה משקפת נאמנה את הנעשה בפועל ואת תרומתה של היחידה".

סבג מתייחס לתגובה הזו ואומר: "הם מנסים להתחמק מהשאלות שלי ונותנים תשובות שלא מן העניין". באשר לרמיזות למניעים אישיים שעומדים מאחורי פרסום הטענות הוא אומר: "היו הרבה דברים אישיים שקרו לי במנהל האזרחי, אבל לא בגלל זה כתבתי את הספר. כתבתי כי חשתי שהיו דברים לא תקינים ורציני לשים את האצבע על הדברים הללו". לזאת הוא מוסיף ומדגיש כי למעט מקרה בודד אחד לא נפגע במהלך עבודתו במינהל האזרחי, "אני שים היו, וחלקם עדיין, חברים טובים שלי, ואני לא בא לפגוע בהם. חלק מהם הם ידידי הטובים גם היום. הקו הוא שמציק לי".

"התפיסה של צמרת המנהל, שהיא כנראה גם תפיסתם של רבים בצמרת צה"ל, היא שלמעשה אנחנו מייסדים בפועל מדינה פלשתינית. הגישה היא שביום מהימים ישראל תיסוג מיהודה ושומרון... הנגזרת הראשונה היא שהמתנחלים הם גורם שלא אמור להיות פה, ולכן לא צריך להשקיע בהם מעבר לאבטחת שלומם, ובוודאי לא לעודד את התפתחות ההתיישבות. במקביל, הגישה הזו אומרת שגם לא מעניין אותנו מה קורה בצד הפלשתיני"

קיימת? להערכתו של סבג בתקופה האחרונה חל שינוי לטובה ופוליטיקאים מתחילים להפנים שמאחורי המינהל האזרחי קיימת אג'נדה ותפיסת עולם שאינה מקצועית גרידא. אחת הדוגמאות להתפכחות היא ההתנגדות הסוערת סביב שולחן הממשלה לתכנית הרחבתה של קלקיליה.

שיהיה ברור, סבג לא סבור שצריך לסגור את המינהל האזרחי, אבל לתפיי סתו בוודאי אין צורך להרחיב אותו. "אי אפשר לסגור את המינהל לחלוטין כל עוד אנחנו מנהלים מערכת קישור עם הפלשתינים, אבל לא זה הגוף שצריך לנהל את שטחי C, האזורים שבהם הישובים הישראליים. אלוף הפיקוד שהוא הממונה על שטחי C מאציל את סמכות הניהול של האזורים הללו למינהל האזרחי, מה שלא צריך היה להיות. הוא היה יכול באותה מידה להאציל את אותה סמכות לרשויות המקומיות כפי שקורה בכל מקום אחר ברחבי הארץ".

הדרך להוצאתו לאור של ספרו של סבג עברה לא מעט קשיים. עם כתב היד הוא עבר מהוצאה לאור אחת לחברתה וכמעט מכל ההוצאות לאור הגדולות, אלה שיכולות להגיע לתפוצה רחבה בחנויות הספרים, קיבל את אותה תשובה. אף אחד לא אמר לו שהספר ימני מדי או כתוב בצורה גרועה אבל בכל זאת סיכמו בהודעה לאקונית שהוחלט שלא להוציא את הספר ושהם מאחלים לו הצלחה בהמשך הדרך.

סבג לא נואש ובימים אלה הוא נמצא בשלביה האחרונים של מלאכת עריכת הספר שהוא מקווה שיראה אור בקרוב מאוד, "המטרה היא להשפיע על דעת הקהל. אני לא תמים. אני יודע שספר אחד לא ישנה את המציאות, אבל חשוב שאנשים ידעו מה באמת קורה ביו"ש, גם ביחס לישראלים וגם ביחס לפלשתינים, מדובר באנשים שאנחנו מתייחסים אליהם כאנשי מקצוע, אבל חשוב שנדע שהם גם עושים טעויות וגם מונעים מאג'נדה לא נכיה".

מי שנחשבו לאנשי מקצוע נטולי אג'נדה. לעמוד מול הקצינים היה צריך לא מעט אומץ שלא לכולם היה".

"זה התחיל בתקופה שבה רבין היה שר ביטחון בממשלת האחדות, אבל גם אחרי שהוא כבר לא היה שם ומשה ארנס מונה לכהונת שר הביטחון, אנשים שרביין מינה ותמכו בקו המדיני-פוליטי שלו וכבר תפסו עמדות מפתח המשיכו להשפיע. לאחר מכן הגיעה תקופת אוסלו שבה גנרלים ניהלו את המו"מ, ובהמשך חלק מהם השתלבו בצוותי גיבוש מסמך ז'נבה כמייצגים לפוליטיקאים. התופעה קיבלה חיזוק משמעותי בתקופת ההתנתקות, כי התחושה הייתה שהנה אנחנו הולכים לקראת הקמתה של המדינה הפלשתינית וזה רק עניין של זמן, אולמרט דיבר כבר על ההתכנסות, וצוותים של אג"ת תכננו תכניות בהתאם".

את תקופתו של הפרופ' ארנס כשר ביטחון רואה סבג כדוגמה טובה לתפיסת הגורמים הצבאיים שהכפיפה את הדרג הפוליטי-מדיני, גם כשזה חשב אחרת. "כשארנס נכנס לתפקיד שר הביטחון אחרי התרגיל המסריח חשבו שהנה מגיע אדם קיצוני, אבל בסוף הכהונה, מתן וילנאי שהיה אז אלוף פיקוד דרום, אמר שהשר הקיצוני ביותר יישם בסופו של דבר את הגישה הכי מתונה. הוא התכוון לשורת צעדים שהתרחשו בימי ארנס ברוח הגישה השמאלית בצמרת הצבא, נפתחה האוניברסיטה האסלאמית, אוניברסיטה נוספת נפתחה בעזה, צה"ל עשה צעדים לשחרור מחנות הפליטים מנוכי חות צבאית, החל להתקיים דיאלוג מסוים ועקיף עם אש"ף למרות שקשר עם אש"ף היה אז אסור על פי החוק וצעדים נוספים".

סימני הפנמה מתגלים לאחרונה: מאחורי המינהל יש גם ובעיקר אג'נדה

ומה לגבי היום? האם התופעה עדיין

נבחרת הריבונות מתרחבת!

ח"כ נפתלי בנט, שר החינוך ושר התפוצות

"אין לממשלה לאומית אפשרות אחרת, חייבים לעבור מנסיגות לריבונות."

ח"כ איילת שקד, שרת המשפטים

"אנחנו בהחלט רוצים לשנות את המשוואה והחלת הריבונות היא הפתרון."

ח"כ יולי אדלשטיין, יו"ר הכנסת

"אין מה לחשוש מהתגובה הבינלאומית להחלת הריבונות. יש להחיל את הריבונות בצורה מדורגת ומעשית." (כנס ריבונות 3 ירושלים 2013)

נשיא המדינה, ראובן ריבלין

"אני, שמאמין שציון כולה שלנו, סבור שהריבונות של מדינת ישראל צריכה להיות בכל אתר ואתר על כל המשתמע מכך."

ח"כ אורי אריאל, שר החקלאות ופיתוח הכפר

"החזון הוא מדינה אחת ממערב לירדן - היא מדינת ישראל בלי שום תוספות. הריבונות צריכה להיות מוחלטת, אם כי יכול להיות שבהדרגה."

גלעד ארדן, השר לבטחון פנים, נושאים אסטרטגיים והסברה

"על ישראל להחיל את ריבונותה כבר בשלב זה על שטח C, זאת כחלק ממימוש זכותה על כל מרחבי יהודה ושומרון"

ח"כ מירי רגב, שרת התרבות והספורט

"הקמתי את השדולה להחלת הריבונות על הישובים ביהודה ושומרון. המהלך של החלת הריבונות על הישובים נועד לעזור לראש הממשלה להתחיל בצעד, ואח"כ לעשות את מה שחוקת הליכוד מחייבת - להשלים את הריבונות הישראלית על יהודה ושומרון." (כנס ריבונות 1, חברון, קיץ 2011).

ח"כ ישראל כץ, שר התחבורה

"צעד ראשון בקרב על הריבונות ביהודה ושומרון - כינון ירושלים רבתי שתתפרס הרבה מעבר לקו הירוק. השעה בשלה והרעיון נכון..." (כתב העת ריבונות 4, 2014)

ח"כ חיים כץ, שר הרווחה

"דרושה הצהרת מחויבות ליהודה ושומרון כפי שהיא לגבי הגולן."

ח"כ אופיר אקוניס, שר המדע

"זכותנו על הארץ זכות נצחית ואינה ניתנת לערעור. אין עם שמותר על מולדתו." (כתב העת ריבונות 5, 2015).

ח"כ יריב לוין, שר התיירות

"חייבים להחיל חקיקה ברוח הריבונות ככל שניתן." (כתב העת ריבונות 6, 2016)

ח"כ זאב אלקין, השר להגנת הסביבה, ירושלים ומורשת

"אנחנו ננסה להחיל ריבונות על מקסימום שנוכל בכל רגע נתון... אני מציע ללמוד מהערבים ולאמץ את שיטת הסלאמי צעד אחר צעד." (כנס ריבונות 3 ירושלים 2013)

ח"כ הרב אליהו בן דהן, סגן שר הביטחון

"מתחייב לפעול במערכת הפוליטית לקדם את המהלך הנכון ביותר, המוסרי ביותר והנחוץ ביותר: ריבונות יהודית ביהודה ושומרון."

ח"כ ציפי חוטובלי, סגנית שר החוק

"היעד הוא שיהודה ושומרון יהיו בריבונות ישראל" (כתב העת ריבונות 2, 2014)

ח"כ איוב קרא, שר התקשורת

"צריך להחיל את החוק הישראלי על כל האזורים שבהם יש התיישבות יהודית, להשאיר את הצבא על הירדן ולחזור לתוכנית שבה התושבים הערבים ביו"ש יהיו תושבים ירדנים." (כתב העת ריבונות 4, 2014)

ח"כ גילה גמליאל, השרה לשוויון חברתי

"חובתנו לחזק את ההתיישבות ביהודה ושומרון. להחיל את החוק הישראלי על כל יהודה ושומרון."

ח"כ יואב קיש, יו"ר השדולה למען ארץ ישראל

"הגיע הזמן להחיל את הריבונות, לבנות, לחזק את ארץ ישראל כולה - המשימה שלנו בכנסת היא לעשות את זה בחקיקה ולתת את כל הרוח הגבית לאנשים בשטח לחזק את ההתיישבות וארץ ישראל."

ח"כ מיקי זוהר

"לבטל את הסכמי אוסלו הארוכים" (כתב העת ריבונות 6, 2015)

ח"כ שולי מועלם-רפאלי, יו"ר סיעת הבית היהודי

"אנחנו צריכים להוסיף את הקומה הבאה שמונחת לפתחנו, והיא החלת ריבונות על כל שטחי יהודה ושומרון."

ח"כ בצלאל סמוטריץ, סגן יו"ר הכנסת

"הדרך היחידה למגר את הטרור היא לגדוע את התקווה שמניעה אותנו, להחיל את הריבונות הישראלית על כל שטחי יהודה ושומרון."

שגרירו באו"ם, דני דנון

"יש לנו עמדה ברורה שמתנגדת למדינה פלשתינית ואם מישהו רוצה לשנות את העמדה הזו הוא יכול לבוא לקיים דיון. אבל כרגע העמדה הרשמית של הליכוד היא התנגדות למדינה פלשתינית" (כתב העת ריבונות 3, 2014)

ח"כ יואב בן צור, יו"ר סיעת ש"ס

אחרי 50 שנות התיישבות הגיעה השעה להחיל את החוק הישראלי על יהודה ושומרון ולהכיר בהתיישבות כחלק בלתי נפרד מהשלם הגדול

ח"כ יהודה גליק

"כיום כשיש כבר מיליון יהודים מעבר לקו הירוק זה הזמן להחיל את החוק הישראלי על כל יהודה ושומרון."

ח"כ ניסן סלומיאנסקי, יו"ר חוקה ומשפט

"בעד שתי מדינות לשני עמים - אחת מהם לירדן ואחת מהירדן מזרחה שם תהיה מדינת פלסטין."

ח"כ מוטי יוגב

"מדינת ישראל תחיל את ריבונותה בין הים התיכון והירדן וזה יקרה. זה לא מורכב כל כך."

ח"כ נורית קורן, סגנית יו"ר הכנסת

"החלת הריבונות על ארץ ישראל חשובה לי מאד. זה הזמן. נעשה כל מה שביכולתנו להחיל את הריבונות ולשמור על ארץ ישראל השלמה."

ח"כ אורן חזן

"ריבונות של מדינת ישראל על יהודה ושומרון צריך היה לקרות כבר לפני שנים רבות."

גם הנוער מוביל קמפיין ריבונות

דניאל גבאי

י"ר אר"ץ – ארגון ריבונות צעיר

אר"ץ, ארגון הצעירים לחיזוק ההתיישבות והריבונות היהודית בארץ ישראל, ממשיך לפעול במרץ לקידום החלת הריבונות ביהודה ושומרון.

בחודשים האחרונים עברנו שינוי תודעתי משמעותי ביותר, מקידום רעיון הריבונות על שלל הגישות והתוכניות השונות בו, עברנו לקידום תכנית אחת בלבד, "תכנית הריבונות", שבעינינו היא התכנית המעשית ביותר והקליטה ביותר, שתאומץ במהרה אל לב הציבור הלאומי.

החלטנו לצאת כארגון בקמפיין ארצי, להנחיל את התכנית לשיח הציבורי ולסדר היום התקשורתי, על מנת לייצר תמיכה משמעותית בדעת הקהל שתוביל את נבחרי הציבור ליישם את האידיאולוגיה בשמה הם נבחרו, ולהגיש הצעת חוק להחלת ריבונות המדינה ב"ש, אחת ולתמיד.

הקמפיין שלנו יכול עשרות רכזים ופעילים שיעברו מבית לבית בכל רחבי הארץ ויבצעו פעילות הסברה יסודית.

גולת הכותרת היא העצומה הציבורית שאנו מקדמים ואותה נגיש לנבחרי הציבור, וכבר מונה חתימות רבות.

אנחנו מקימים דוכני הסברה והתרמה, מבצעים פעילויות בצמתים מרכזיות, ומשקיעים במדיה החברתית לא פחות.

חשוב לנו להביא את קולו של הציבור הלאומי שמאס בהצהרות ערב בחירות, ומחכה שהממשלה הימנית בהיסטוריה, עם ממשל אמריקאי אוהד, תעביר את חוק הריבונות- הצודק מאין כמותו ומתבקש אף יותר.

נשמח לכל תמיכה מכם, הקוראים: לחתימה על העצומה, לקבלת סטיקר-מגנט לרכב או שלט, לקניית חולצה או צמיד, ולתרומות כמובן: דניאל 050-2266242

מכתבים למערכת

שלא ירצחו גם את הרעיון

למערכת 'ריבונות' שלום, בגיליונות הקודמים נתקלתי בעמדות שונות של תומכי ריבונות. יש מי שדיברו על אוטונומיה, יש מי שדיברו על כמה אוטונומיות, יש מי שדיברו על ריבונות מיידית על כל השטח ויש מי שדיברו על ריבונות מדורגת. נראה שהבעיה המרכזית שמובילה לסוגי הריבונות השונים היא ההתמודדות עם הבעיה הדמוגרפית, ואכן חשוב להניח את הבעיה על השולחן בעיניים פקוחות ולא לטמון את הראש בחול. שאלתי היא רק מדוע אנחנו לא קוראים בעיתונכם על רעיון הטרנספר מרצון. זה אולי לא תמיד נשמע פופולרי ובטח שלא פוליטיקלי-קורקט, אבל זהו עדיין הרעיון היעיל והנכון ביותר, ובנוסף לכך מדובר ברעיון שהוכיח את עצמו בהיסטוריה בלא מעט סכסוכים בינלאומיים שנפתרו באופן הזה. מאז הירצחו של רחבעם זאבי, גנדי, מי שהוביל את רעיון הטרנספר, נראה שהרצחחים הצליחו לרצוח גם את הרעיון. הוא כבר אינו עולה לדין בכנסת ובתקשורת וחבל. נראה לי שנכון לתת לרעיון הזה במה מחודשת. אסור לתת לרצחיו של גנדי לרצוח גם את הרעיון שיתכן והוא זה שיביא לכאן שלום וביטחון.

איציק בן אברהם

תגובת המערכת:

אכן, אין להתעלם מרעיון הטרנספר מרצון שאותו נשא רחבעם זאבי הי"ד, ואכן הוא משולב ברמה כזו או אחרת בתוכניות המדיניות שהציגו חלק ממובילי רעיון הריבונות. גם בגיליון זה ניתן לקרוא דברים ברוח זו המעודדת הגירה (ראה תוכנית פייגלין כדוגמה). באחד הגיליונות הענקנו במה גם לרעיון הטרנספר בריאיון שקיימנו עם בנו של גנדי הי"ד, פלמח, שסיפר בהרחבה על תוכניתו של אביו. עם זאת יש להודות שאכן נפח המקום שניתן לרעיון הטרנספר אינו גדול במיוחד. הסיבה לכך היא שעד כה הקפדנו בגיליונות 'ריבונות' לתת במה להצעות שונות שמובלות על ידי אישים, חברי כנסת, שרים ומפלגות, שיכו-לים לקדם אותן באופן מעשי בזירה הפוליטית. מיקומם של האישים הללו בזירה הפוליטית-מדינית מחייב אותם לבחון את פניה השונים של התוכנית המדינית שבאמתחתם, ועל כך אנחנו רוצים לשמוע ואת זאת אנחנו רוצים להשמיע.

הסברה שהייתה חסרה

עיתונכם הוא עוד נדבך חשוב כבמה הנדרשת לרעיונות המסוכנים של השמאל. אני משוכנעת שכמוני עוד רבים בישראל קוראים את הטיעונים שמועלים בעיתונכם ומשתמשים בהם בוויכוחים ודיונים שכל אחד ואחת מאיתנו נפגשים בהם בכל מקום ביומיום, בעבודה, ברחוב, בחוג המשפחה, הידידים ועוד. הטיעונים שב'ריבונות' משמשים לנו ככלי הסברתי שהיה חסר במשך שנים למחנה הימין. יישר כוחכם.

עליזה ג.

חודשים של המחנה בין 'ריבונות' ל'ריבונות'

שלום ל'ריבונות',

רציתי רק לשאול מדוע עיתונכם לא יוצא לאור בתכיפות רבה יותר?

ש. י.

תגובת המערכת:

תודה לך על השאלה. בפנינו כמערכת נמצאת שורה ארוכה של אישים שאנו מעוניינים להביא את דבריהם אודות הריבונות בפניכם, כך גם ישנן סוגיות רבות שיש לדון בהן סביב חזון הריבונות - ביטחון, כלכלה, חברה, תשתיות, דמוגרפיה, היסטוריה, ביצוע, פוליטיקה, הסברה ועוד ועוד, ועם זאת אכן, גיליונות 'ריבונות' יוצאים לאור רק אחת לכמה חודשים. הסיבה לכך מפתיעה בפשטותה: כפי שתוכלו לראות בגיליון זה ובגיליונות הקודמים של 'ריבונות', אנו מקפידים, לפחות עד כה, שלא לשלב פרסומות בעיתון. זאת כדי להגיש לכם הקוראים גיליון רציני ומעמיק. הוצאת העיתון תלויה בהתגייסותם של תורמים המבינים את ערכה של ההסברה במאבק על הריבונות. זו הזדמנות שבבילינו להודות לתורמים הללו, ולקרוא למעוניינים בכך להצטרף אליהם, לתרום ולאפשר לנו להוציא את הגיליונות הבאים בתכיפות גדולה הרבה יותר.

למעוניינים לתרום להוצאה והפצה של 'ריבונות': ribonut@gmail.com

8 כינוסי ריבונות

ממדינת ישראל לארץ ישראל

בשנת תשע"ח
נקיים בע"ה 8
כינוסי ריבונות
ברחבי הארץ

צילום: ישראל ברדוגו

מרצים:

אלן בייקר

שגריר ישראל בקנדה לשעבר, יועץ משפטי למשרד החוץ. כיהן בוועדת אדמונד לוי, מנהל המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה

קרוליין גליק

עיתונאית ופובליציסטית, עמיתה במרכז למדיניות בטחון בווינגטון, עורכת בכירה בג'רוזלם פוסט, ממקימות אתר לאטמה, מחברת הספר "סיפוח עכשיו"

יורם אטינגר

מומחה ביחסי ארה"ב-ישראל, כיהן כציר בשגרירות ישראל בארה"ב וכמנהל לשכת העיתונות הממשלתית

עו"ד שמחה רוטמן

יועץ משפטי של התנועה למשילות ודמוקרטיה

גרשון הכהן

אלוף במילואים, כיהן כמפקד המכללה הצבאית, חוקר במרכז בגין-סאדאת

אמציה סמקאי

דוקטורנט לכלכלה באוניברסיטת בר-אילן, מייסד עמותת "בצדק"

ערן בר טל

עורך הכלכלה בישראל היום

יורם גינזבורג

מרצה בכיר בבית הספר לארכיטקטורה, אוניברסיטת אריאל

דר' דרור אידר

פובליציסט, חוקר ספרות ותרבות, מבקר ועורך, מומחה לספרות עברית והשוואתית, מוזיקאי

אברהם שבות

אדריכל, ממקימי גוש אמונים והתיישבות ביהודה ושומרון

חברי כנסת אורחים

- ח"כ **שולי מועלם**
- ח"כ **יואב קיש**
- ח"כ **בצלאל סמוטריץ**
- ח"כ **מוטי יוגב**
- ח"כ **מיקי זוהר**
- ח"כ **יהודה גליק**

ראשי מועצות

- חננאל דוראני**, ראש מועצת קדומים, יו"ר מועצת יש"ע
- שלמה נאמן**, ראש מועצת גוש עציון
- יוסי דגן**, ראש מועצת שומרון
- יוחאי דמרי**, ראש מועצת דרום הר חברון
- אבי נעים**, ראש מועצת בית אריה
- אבי רואה**, ראש מועצת בנימין
- שי אלון**, ראש מועצת בית-אל

מיקום הכינוסים:

לקבלת פרטים
אודות הכינוסים
הבאים

עקבו אחר הפרסומים

www.ribonut.co.il

כינוס ראשון (באנגלית)

יתקיים בשמורת 'עוז וגאון' / יום שישי כ"א חשוון 10.11 / בשעה 9:00

במעמד שר החקלאות **אורי אריאל** וחבר כנסת **יהודה גליק**

מרצים: **קן אברמוביץ** ועו"ד **קן סטאל-דון**

לפרטים: יהודית קצובר 0507161818 / נדיה מטר – 0505500834